Länsstyrelsen Skåne

Datum
2026-09-30

Diarienummer
10693–2026
1290–260
1293–225

Enligt sändlista

Förslag om utvidgning av, ändrad föreskrift och tillagda undantag från föreskrifter inom naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun

Länsstyrelsen har tagit fram ett förslag om utvidgning av, ändrad föreskrift och tillagda undantag från föreskrifter inom naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun med uppdaterad skötselplan som gäller hela naturreservatet. Utvidgningen berör fastigheterna Duckarp 8:7 och Rickarum 11:3, Kristianstads kommun.

Alla remisshandlingar finns på länsstyrelsens hemsida under rubriken Alla remisshandlingar finns på länsstyrelsens hemsida under rubriken Förslag på följande adress: https://www.lansstyrelsen.se/skane/forslag-beslut-naturskydd

Innan beslut om bildande av naturreservat sker ska Länsstyrelsen enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelägga ägare och innehavare av särskild rätt till marken att inom viss tid yttra sig över förslaget.

Länsstyrelsen har beslutat att detta föreläggande ska delges genom kungörelse. Kungörelsen kommer att införas i Post- och Inrikes Tidningar och Kristianstadsbladet/Norra Skåne.

Innan beslut om bildande av naturreservat sker ska Länsstyrelsen även samråda med ett antal myndigheter i enlighet med 25 §, 25a §, 25b § och 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Ni bereds härmed tillfälle att senast den **13 november 2026** komma in med eventuella synpunkter på eller invändningar mot Länsstyrelsens förslag. Efter det datumet fortsätter handläggningen av ärendet även om ni inte lämnat något yttrande.

Använd Länsstyrelsens e-tjänst för komplettering av eller yttrande i ärenden. Klicka **här** för att komma till e-tjänsten.

Yttranden kan även skickas till Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för Natur och vatten, 205 15 Malmö. Vänligen uppge remissens diarienummer, 10693–2026, för att underlätta hanteringen.

Johan Johnmark

Bilagor

1. Förslag 2026-09-30 om utvidgning av, ändrad föreskrift och tillagda undantag från föreskrifter inom naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun med uppdaterad skötselplan

2. Konsekvensutredning

För info om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Förslag till beslut om utvidgning av, ändrad föreskrift och tillagda undantag från föreskrifter inom naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun, Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att utvidga naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning med del av fastigheterna Duckarp 8:7 och Rickarum 11:3 i Kristianstads kommun till att omfatta det område som utmärkts med heldragen svart linje på bifogad karta (bilaga 1). Länsstyrelsen beslutar vidare att lägga till undantag från föreskrifter.

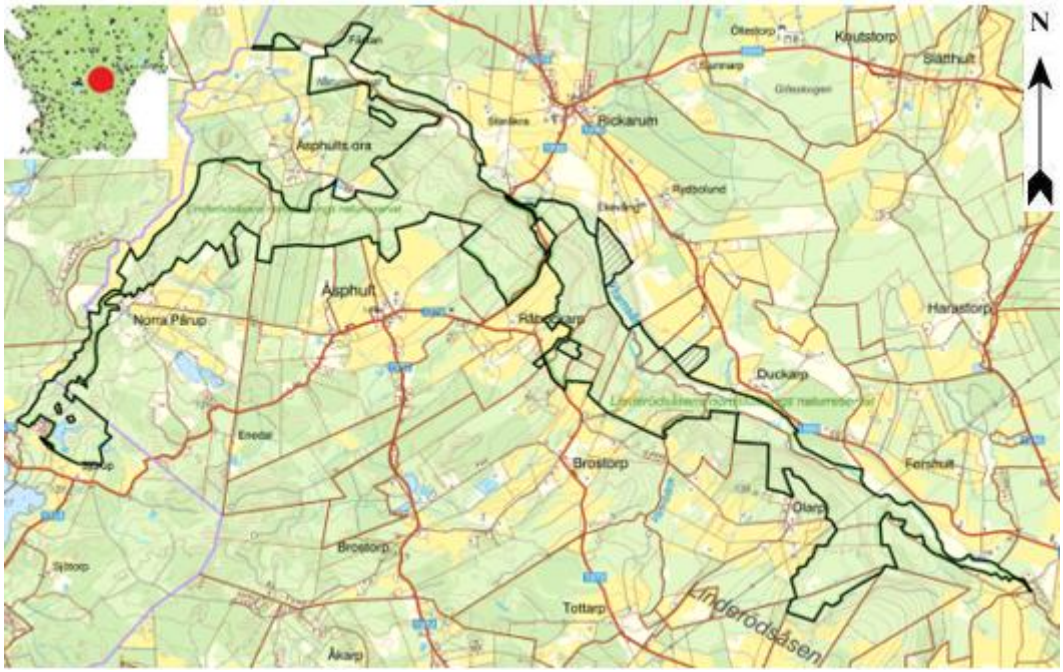
Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För den tillkommande delen ska beslut meddelat av Länsstyrelsen den 17 juni 2020, dnr 511-32505-2015, 1290–260 om bildande av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun gälla med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Följande föreskrift meddelade i beslut den 17 juni 2020, dnr 511-32505-2015, 1290–260, 1293–225 får ny lydelse:

C12. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst tio dygn. Reservatets förvaltare bör informeras innan uppsättningen.

I enlighet med 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 5, vilken ersätter skötselplan fastställd 3 oktober 2024, dnr 511-48032-2021 1290–260 om bildande av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun.

Figur 1 Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Utvidgningen är rastrerad.
Skala 1:25 000. © *Lantmäteriet Geodatasamverkan*

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Linderödsåsens nordsluttning
Kommun:	Kristianstad, Hässleholm
Natura 2000-ID:	Vramsån, SE 0420310
NVR-ID [1]	2004585
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörd fastighet:	Brostorp 5:22, Olarp 6:1, Äsphult 7:15, 7:22, Norra Pårup S:2, Outredd:1, Äsphult S:2 samt på del av fastigheterna Brostorp 6:6, 9:1, Duckarp 8:5, 8:7, 8:8 Olarp 2:5, 5:3, Råbockarp 1:6, 7:1, Rickarum 3:8, 11:3, 16:5, 16:7, 17:1, Norr Pårup 1:1, 2:5, 4:1, Toarp 1:10, Äsphult 2:5, 6:1, 6:3, 6:4, 7:20, 12:11, 12:12, 23:1, 23:3, 26:1 samt del av samfälligheterna Brostorp S:1, Norra Pårup S:1, S:4, Olarp S:2 och Äsphult S:4 i Kristianstads kommun samt del av fastigheten Sjörup 1:6, Hässleholms kommun.
Markägarkategori:	Naturvårdsverket, enskilt och samfällt
Läge:	Cirka 21,5 km väst, sydväst om Kristianstad
Koordinat centralpunkt:	E 426750, N 6204340 (SWEREF 99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Helge å
Vattenförekomst:	Rönnebodaån /Bivarödsån SE624587-140218
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggning:	Finns i akten
Areal:	cirka 455,9 hektar, varav utvidgningen cirka 10,9 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen

[1] ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och lövsumpskog ska bevaras och återställas. Områdets vattenmiljöer ska bevaras, återställas och nyskapas. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom lövrika och öppna betesmarker ska bevaras och återställas. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Underlätta etablering för de arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av ädellöv-, lövsumpskogar eller Vramsån. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet, utan att det påverkar områdets natur- och kulturvärden negativt.

Syftet uppnås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, främst bestående av bok, ek, avenbok, lind, lönn, fågelbär och hassel med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Avverka förekommande granar,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Bevara och restaurera Vramsån, genom att bl.a. restaurera och nyskapa bottnar, undersöka möjligheterna att ompröva dikningsföretag, skapa död ved i och i direkt anslutning till ån,
- Lägga igen avvattnande dike i skogen,
- Bevara och utveckla betesmark av fuktäng och silikatgräsmark,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad[1], rödlistad[2] eller sällsynt art som är knutna till områdets biotoper,
- Inplantera för området lämpliga sällsynta eller rödlistade arter, som är knutna till områdets biotoper,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. vandringsleder.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att borra, spränga, gräva, plöja, schakta, fylla ut eller dika eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. anordna upplag,
4. avverka levande eller döda träd och buskar och/eller bortföra lövved,
5. så eller plantera träd och buskar,
6. tillföra kemiska bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen,
7. utfodra vilt,
8. åstadkomma körskador i ädellöv- eller lövsumpskogsbestånd,
9. inplantera för området främmande växt- eller djurarter.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, skyltning till och upplysning om naturreservatet,
2. skötsel av skogsmark innefattande naturvårdsåtgärder (exempelvis avveckling av barrträd, skapande av död/döende ved, röjning, fällning, plantering av lövträd, inhängning av föryngringsytor med ädellövskog), enligt bilaga 2,

3. biotopvårdande åtgärder i Vramsån och i tillrinnande vattendrag, inklusive arbeten i terrester miljö, tex omlöp, anläggande och underhåll av våtmark, enligt bilaga 2,
4. skötsel och restaurering av högörtäng, lövrik betesmark och öppen betesmark genom avverkning, röjning, bränning, betning och slåtter samt betesfredade av områden enligt bilaga 2. Det årligt ambulerande betesfredade områdena ska cirkulera främst inom silikatgräsmarken. Det betesfredade området vara minst ett och cirka 500 kvm,
5. borttagande av invasiva eller främmande arter,
6. förvaltarens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
7. utförande av åtgärder, av mindre karaktär, för arter som är knutna till biotoperna i reservatet,
8. uppsättning av holkar och boplattformar,
9. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
10. uppföljning av områdets skötsel, undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken
Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva eller på annat sätt skada block, stenar, hällar, terrängformer eller stenmurar,
2. föra bort död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
4. medvetet på något sätt skada musslor,
5. ta med hund (eller annat sällskapsdjur) som inte hålls i fysiskt koppel,
6. elda annat än med friluftskök,
7. ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden kl 00:00 – 05:00,
8. anordna och organisera tävling, träning, lägerverksamhet eller liknande arrangemang inom område markerat på bilaga 3,

Det är förbjudet utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd att:

9. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller mollusker,
10. under tidsperioden 15 april-15 juli anordna och organisera tävling eller träning utanför väg eller markerad led. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras,

11. under tidsperioden 15 april -15 juli anordna eller organisera lägerverksamhet eller liknade arrangemang. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras,
12. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst tio dygn. Reservatets förvaltare bör informeras innan uppsättningen.
13. placera ut för reservatet främmande föremål.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc).
- underhåll av lagakraftvunna dikesföretag och vattendomar. Om flodpärlmussla eller tjockskalig målarmussla förekommer inom underhållsåtgärdssträckan krävs undantag från fridlysningsbestämmelserna innan underhållsåtgärd utförs.
- markägarens underhåll av befintliga diken dränerande åkermark på Äsphult 26:1 med infiltration på Äsphult 6:1. Markägarens underhåll av befintliga diken inom naturreservatet, dränerande åker och betesmark på Rickarum 16:5 och Äsphult 12:11. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör samt markägaren. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.
- restaurering av Vramsån inklusive åtgärder för åns välmående i närliggande terrester miljö, som återförande till tidigare åfåra, återmeandring, iläggande av material för att höja bottnen, plugga diken etc

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på skötsel och brukande

- A1 gäller ej, efter samråd med länsstyrelsen, nedgrävning av kraft- eller luftledning.
- A1 gäller ej nyttjande av befintlig vattentäkt på fastigheten Olarp 2:5 för uttag av vatten till hushåll eller djur, ej för bevattning av gröda.
- A2 gäller ej fastighetsägarens möjlighet att bygga en jaktstuga på fastigheten Äsphult 7:22 inom ett område som är markerat med X på karta, bilaga 2. Fastighetsägaren ansöker och bekostar nödvändiga myndighets tillstånd som erfordras för byggnationen. Samråd ska ske med förvaltaren i god tid innan byggnationen påbörjas.
- A2 och A7 gäller ej efter länsstyrelsens skriftliga godkännande utplacering av tillfälliga jakttorn och därtill hörande utfodring med spridare som sprider majs eller spannmål i syfte att motverka omfattande mark- och vegetationsskador från vilt.
- A1 och A2 gäller ej anläggande, drift och underhåll av infiltrationsbädd tillhörande fastigheten Brostorp 12:6 på Brostorp 6:6. Till underhåll hör omgrävning och röjning av intill anläggningen uppväxande träd och buskar.
- A4 gäller ej avverkning av träd och buskar av igenväxningskaraktär på betesmark efter förvaltarens godkännande,
- A4, A8 och C2 gäller ej markägarens gallring eller slutavverkning av befintliga avdelningar med granskog, där markägaren äger rätten till virket, samt ta väg genom lövsumpskog, enligt bilaga 4. Avseende Norra Pårup 2:5 ska granskog nedtas före 2019-12-31. Avseende Äsphult 2:5, 23:1 och 26:1, Norra Pårup 4:1, S:4 och outredd samfälld mark tillhörande Norra Pårup ska granskog/hybridlärk nedtas före 2022-12-31. Avseende Olarp 2:5 ska granskogen nedtas före 2026-12-31. Avseende Äsphult 6:1 och Äsphult 12:11 ska granskogen nedtas före 2030-12-31. Avseende Rickarum 17:1 och Brostorp 6:6 ska granen nedtas före 2040-12-31. Avseende Äsphult 6:3 äger nuvarande markägare rätt att avgöra när de cirka 15 granarna ska nedtas, denna rätt upphör om fastigheten byter ägare. Innan slutavverkning sker bör samråd ske med reservatsförvaltaren. När åtgärderna är slutförda upphör undantaget på respektive fastighet att gälla. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka granbestånden eventuellt rotnetto utgår då till markägaren.
- A4 gäller ej markägarens möjlighet att upprätthålla befintlig stig längs Vramsån genom kapning av fallna träd, där kapad del läggs vid sidan av stigen och röjning av igenväxningsvegetation, enligt bilaga 4.

- C6 gäller ej markägarens nyttjade av befintlig eldstad, markerad på bilaga 4.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på jakt

- C5 och C12 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.
- C9 gäller ej fiske efter kräftor.

Övriga undantag

- C3 gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen.
- C9 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod, som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Enstaka exemplar får samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används samt att arten rapportera till Artportalen.
- C13 gäller ej utsättning av de markeringar orienteringsverksamheter nyttjar vid banutläggning.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11-11b §) eller strandskydd (13–18 §§),
- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,

- Anmälningsplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemans-rätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden
Linderödsåsens nordsluttning utgör ett större område av horsten Linderödsåsen som är klätt med ädellövskog. Nedanför horsten rinner Vramsån. Branten och Vramsåns dalgång vid Råbockarp utgör ett av få ställen i Skåne där det finns möjlighet att studera den geomorfologiska kopplingen mellan prekambriskt urberg och yngre sedimentär berggrund i Vramsåns dalgång. Branten är skapad av en tydlig förkastnings- och sprickzon som

löper utmed Linderödsåsens nordöstra begränsning. Förkastningszonen bildades under yngre krittid och härrör till de storskaliga tektoniska händelserna som påverkade Skåne i samband med att Alperna bildades i södra Europa för cirka 70 miljoner år sedan. I området finns ett flertal hällblottningar av den prekambriska berggrunden, gnejs med aplit och cirka 900 miljoner år gammal hyperitdiabas. Diabasgångarna bidrar till den näringsrika miljön för vegetationen. Berggrunden är överlagrad med morän med undantag av någon mindre isälvsavlagring som uppstått när inlandsisen avsmälte mot sydost. Höjden över havet är från cirka 75 meter till cirka 135 meter.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden
Marken i naturreservatet har nyttjats av människan under lång tid. Stora delar av området utgör fossil åkermark, här finns 100-tals odlingsrösen från bronsåldern-nyare tid. Stora delar av marken har tidigare utgjorts av utmark till byarna Äsphult, Råbockarp, Brostorp och Olarp. På laga skifteskartan från år 1834 domineras marken av ängsmark och allmänningar (utmark). I sluttningen ner mot Vramsån finns flera hålvägar, som uppkommit genom generationers tramp av människor och boskap, flera av dem flera hundra meter långa. På generalstabskartan från 1864 hade ädellövskogen börjat sluta sig i området, vilket den har fortsatt med att göra därefter.

Biologiska bevarandevärden
Linderödsåsen nordsluttning hyser stora biologiska värden vilket beror på en kombination av faktorer. En av de viktigaste faktorerna är de mikroklimatiska betingelserna på grund av att vatten hela tiden rör sig i sluttningarna och på många ställen bildas små bäckar. Detta ger ett klimat med hög och jämn fuktighet, som har bidragit till att flera västliga arter framför allt mossor och lavar finns på Linderödsåsen. En annan faktor är att flera områden inte har avverkats utan man har på många ställen låtit skogen närmast ån vara och fått utvecklats mer eller mindre fritt.

I de nordvästra delarna kring Äsphult dominerar hedbokskogen, här är markförhållandena fattiga (vitsippedominerade). Områdesvis är bokskogen treskiktad. I de nordvästra delarna av naturreservatet växer bl.a. lunglav, bokvårtlav, rosa lundlav och ädellav. Svampfloran är tämligen rik med bl.a. oxtungsvamp, bronssopp, jättespindling och lundvaxskivling. Generellt är mängden död och döende ved mycket låg. Från Råbockarp och nedströms ökar inslaget av ek, avenbok, lind, lönn och hassel markant. Här finns också ett kraftigt linddominerat område, som skulle kunna vara ett av de största i Skåne. Markförhållandena är rika med skogsbingel- och ekbräkendominerade

områden med inslag av gulplister och tandrot. Vidare växer här skogssvingel (VU), bokarv (VU) och hålnunneört (NT). Vid södra delen av Olarp är eken näst intill dominerande. En annan indikator på ökad näringshalt i marken är att hägg blir allt vanligare ju längre nedströms i naturreservatet man kommer. Vid inventering bekostad av länsstyrelsen år 2018 påträffades bl.a. fladdermössen, barbastell, fransfladdermus och dammfladdermus.

Utför sluttningen rinner flera bäckar som mynnar i Vramsån. Bäckarna är både av tillfälligare karaktär och permanenta, i vilka näckmossa växer.

Vramsån, är en av Europas viktigaste lokaler med stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla, som är en Natura 2000 art. Totalt omfattar naturreservatet en sträcka på cirka 6,2 kilometer av Vramsån, varav naturreservatet på en stäcka av cirka 2,7 kilometer ligger på ömse sidor om ån. Vidare ingår minst 14 biflöden av minst 6,6 km längd till olika bredd och längd till Vramsån. Vramsån består främst av långa fina strömsträckor med forsar och lugnare partier. Ån består av flera större och mindre kvill. I anslutning till Vramsån breder lövsumpskog som domineras av klibbal med inslag av ask och hägg ut sig. Det är längs med Vramsån de högsta biologiska värdena finns då skogsbruket har varit betydligt sparsammare här. Områdesvis är mängden död ved, pga askskottssjukan, mycket hög. Kungsfiskare finns och häckar troligen i anslutning till ån. Vintertid födosöker strömstare i ån.

Friluftsvärden
I dagsläget nyttjas delar av området, framför allt vid Äsphult för lokal rekreation och delar av området nyttjas av några orienteringsklubbar för orienteringsverksamhet. Området har genom sin storlek en potential att i vissa delar nyttjas mer för rekreation och naturstudier. Likväl finns det delar av området som absolut inte bör öppnas upp för rekreation, framför allt längs Vramsån, pga den störning som kan ske av djurlivet tex utter, musslor, kungsfiskare och annat vilt. Långa sträckor av naturreservatet är inte lättillgängligt från väg pga mellanliggande skogsmark, åker eller betesmark. Merparten av markägarna önskar att området förblir ostört. Länsstyrelsen instämmer i att naturreservatet främst ska vara ett område där besökaren själv får finna sin väg genom naturen. I nuläget föreslås endast en vandringsled på mark ägd av Naturvårdsverket vid Äsphult. På sikt kan ytterligare en mindre vandringsled med utgångspunkt från Naturvårdsverkets fastighet i Olarp komma att och möjligen en vid Norra Pårup efter samråd med markägarna.

Utvidgningsområdena
Fastigheten Duckarp 8:7 utgörs av äldre ädellövskog med ett stort inslag av lind. I den östra delen har bete med nöt nyligen återupptagits. Detta delområde ska restaureras till en trädklädd betesmark. Områdets areal uppgår till cirka 3,4 hektar.
Fastigheten Rickarum 11:3 utgörs av Vramsån på en sträcka av cirka 390 meter med ett kvillområde. I området finns också strömsträckor som skulle kunna återaktiveras. I anslutning till ån finns en högört äng. Tre hektar utgörs av äldre lövsumpskog, där delar har ett naturskogsliknande utseende. I sluttningen som utgörs av äldre ekar med en tydlig beteshistorik sker bete med nöt. Detta område ska restaureras till en trädklädd betesmark. Områdets areal uppgår till cirka 7,5 hektar.

Skälen för beslutet

Linderödsåsens nordsluttning utgörs ett stort tämligen sammanhängande ädellövskogsområde på cirka 445 hektar och cirka 10,5 kilometer långt, bestående av bok, ek, lind, lönn, avenbok, fågelbär och hassel. Utvidgningsområdet på cirka 10,9 hektar har höga naturvärden som är mycket lämpliga att ingå i naturreservatet. Utmed Vramsån och längs med bäckarna nedför sluttningen växer lövsumpskogar med klibbal, ask (EN) och hägg. I området förekommer många hotade eller sällsynta arter, däribland Bechsteins fladdermus (CR), flodpärlmussla (EN) och utter (NT). Området bedöms ha goda förutsättningar för att inom vissa delar utveckla det rörliga friluftslivet, men mot bakgrund av områdets störningskänsliga faunavärden har länsstyrelsen förbjudit att anordna och organisera tävling, träning, lägerverksamhet eller liknande arrangemang inom delar av naturreservatet. Inom resterande delar av naturreservatet är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd under tidsperioden 15 april-15 juli anordna och organisera tävling eller träning utanför väg eller markerad led eller organisera lägerverksamhet eller liknade arrangemang. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras.

Området har mycket höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende internationell, nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB naturvård:** Området utgör i sin helhet av riksintresse för naturvården (N61, Linderödsåsens nordsluttning). Ädellövskogsklädd näringsrik nordostsluttning med

goda fuktighetsförhållanden av horsten Linderödsåsen. Rik förekomst av mollusker. Rik skalbaggsfauna. Vramsån är mycket artrika vad gäller fisk, 32 olika arter med bl.a. grönling och faren. I Vramsån förekommer även bestånd av flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla.

- **Natura 2000 SCI område:** omfattar Natura 2000 SCI området Vramsån med skyddszon, SE0420310, som utpekats av EU enligt Art och habitatdirektivet.
- **Nationellt särskilt värdefullt vatten:** Vramsån (M 2308) har i den nationella strategin för skydd av värdefulla vattenmiljöer utpekats som nationellt särskilt värdefullt vatten. Ån har blockrika sträckor och forsar men också grusiga och sandiga partier. Synnerligen artrik bottenfauna med stort antal sällsynta arter. En av Europas finaste lokaler med stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN).
- **Strandskyddat område enligt 7 kap 13–18 §§ MB:** Ett utökat strandskydd gäller med 300 meter ifrån Vramsån.
- **Biosfärområde Kristianstad vattenrike:** Natura 2000 området utgör ett kärnområde, resterande delar är utpekade som ett buffertområde.
- **Fornlämningar:** I utvidgningsområdet finns en hålväg som är cirka 25 meter lång (från järnåldern-nyare tid).
- **EU:s art – och habitatdirektiv 92/43/EEG:** Barbastell, *Barbastella barbastellus* och utter *Lutra lutra* bilaga II (områden ska avsättas för arten) och IV (strikt skydd). Flodpärlmussla, *Margaritifera margaritifera*, bilaga II och V (särskilda förvaltningsåtgärder). Tjockskalig målarmussla *Unio crassus*, bilaga II och IV.
- **Hotade arter:** Inom naturreservatet finns bl.a. växterna skogssvingel *Drymochloa sylvatica* (VU), bokarv *Stellaria neglecta* (NT), hålnunneört *Corydalis cava* (NT) och de hotade lavarna ädellav *Megalaria grossa* (EN), rosa lundlav *Bacidia rosella* (VU), bokvårtlav *Pyrenula nitida* (NT). I området finns även ett av Skånes största bestånd av lunglav *Lobaria pulmonaria* (NT) som växer på ett 30-tal lönnar. Det finns även rikligt med olika rödlistade svampar som koralltaggsvamp (NT), bokspindling *Cortinarius anserinus* (NT), oxtungsvamp *Fistulina hepatica* (NT), långgömming *Bombardia bombarda* (NT), bronssopp *Boletus appendiculatus* (NT), jättespindling *Cortinarius praestans* (NT), lundvaxskivling *Hygrophorus nemoreus* (NT) och schalakansvaxskivling *Hygrocybe punicea* (NT), samt flodpärlmussla (EN), *Margaritifera margaritifera* och tjockskalig målarmussla *Unio crassus* (EN). I området flyger även Nymffladdermus *Myotis alcatoe* (EN) andra fyndet i Skåne, Bechsteins fladdermus *Myotis bechsteinii* (EN) med

yngelkoloni, fransfladdermus *Myotis nattereri* (NT) och barbastell *Barbastella barbastellus* (NT).

- **Grön infrastruktur:** Linderödsåsens nordsluttning utgör ett väldigt viktigt område för att på landskapsnivå kunna knyta ihop naturvärden kopplade till ädellövskog öster och väster om naturreservatet. Naturreservatet är cirka 9,5 kilometer långt. Totalt omfattar naturreservatet en sträcka på cirka 6,2 kilometer av Vramsån, varav naturreservatet på en stäcka av cirka 2,4 kilometer ligger på ömse sidor om ån.
- **Länets naturvärdesöversikt:** Vramsån med ädellövskogar utgör ett klass 2 objekt.
- **Strategin för formellt skydd av skog i Skåne län:** Området är utpekat i skogsstrategin och delar av området utgör en värdekärna (Duckarp-Råbockarp).
- **Naturvärden:** Skogsstyrelsen har i området utpekat ut ett naturvärde på totalt 1,2 hektar som utgörs av skog intill Vramsån.
- **Lövsumpskogar:** Skogsstyrelsen har utpekat en strandskog vid vattendrag på cirka 3 hektar.
- **Dikningsföretag:** Cirka 2,6 kilometer av Vramsån från Råbockarp till Olarp omfattas av två olika dikningsföretag (Rickarum-Brostorp år 1944) och (Duckarps torrläggningsföretag 1940). Cirka 1,2 kilometer av Vramsån i de övre uppströms delarna av naturreservatet omfattas av dikningsföretaget (Häglingeåns med tillflöden dikningsföretag av år 1926).
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** kungsfiskare *Alcedo atthis* (A229) födosökande, röd glada, *Milvus milvus* (A074) födosökande.

Länsstyrelsens bedömning

Utvidgningsområdet har stämts av gentemot poängmodell för prioritering av objekt, Strategi för formellt skydd av skog. Områdets värden på beståndsnivå bedöms tillhöra den bättre hälften av de oskyddade värdekärnorna i länet (2 poäng). Värdekärnor inom värdetrakter, i kluster, eller som i sig själva är större än cirka 100 hektar bedöms ha högre grad av långsiktig funktionalitet (2 poäng). Mer än hälften av värdekärnans areal är prioriterad skogstyp/skogstyper (2 poäng). Skogsbiologiska värdekärnor som har stor betydelse för andra miljökvalitetsmål, kulturmiljövärden och andra samhällsintressen, exempelvis rennäring, friluftsliv samt vid tätortsnära läge (1 poäng). Objektet uppnår 7 poäng av maximalt 9 poäng.

Länsstyrelsens bedömning är att områdena bör ingå i naturreservatet av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, skydda, vårda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer och återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter samt tillgodose behov av områden för friluftsliv. Området är prioriterat för områdesskydd enligt den nationella och regionala strategin för skogsskydd. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen ”Levande skogar”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Myllrande våtmarker” och ”Ett rikt växt- och djurliv”.
Naturreservatet kommer att bidra till en stärkt grön infrastruktur i landskapet och spridning av skyddsvärda arter.

Länsstyrelsen har efter dialog med berörda organisationer ändrat formuleringen av föreskriften: C12. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning i mer än tre dygn. Naturreservatets förvaltare ska alltid informeras innan sådana anordningar sätts upp i reservatet.
Till följande: C12. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst tio dygn. Reservatets förvaltare bör informeras innan uppsättningen.
Vidare har länsstyrelsen lagt till ett undantag avseende föreskriften C13 ”placera ut för reservatet främmande föremål”. Att föreskriften ej gäller vid utsättning av de markeringar orienteringsverksamheter nyttjar vid banutläggning.
Ändringarna har tillkommit för att underlätta för organisationer att genomföra evenemang.

Utöver nämnda riksintressen berörs området inte av några andra riksintressen. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds

under hela eller delar av året. Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.[2] Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

[2] Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt	Positiv och negativ
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolinbindning av återvätad mark	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Kulturella	Estetiska värden t.ex. boende vid naturskön miljö, rekreationsaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Kulturella	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnescirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
Stödjande	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävars dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Ärendets handläggning

Den 8 september 2011 bildade länsstyrelsen naturreservatet Olarp på fastigheten Olarp 6:1 och del av Olarp 2:5 samt del av Olarp S:2.

Den 4 december 2014 bildade Länsstyrelsen naturreservatet Råbockarp på fastigheterna Äsphult 7:15, 7:22 och på del av fastigheterna Råbockarp 1:6, Äsphult 6:4 och 23:3 samt del av samfälligheterna Brostorp S:1 och Äsphult S:4.

Den 4 december 2014 beslutade länsstyrelsen om att utvidga naturreservatet Olarp, med del av fastigheten Duckarp 8:5. Den totala arealen på naturreservatet Olarp uppgick därefter till cirka 49,7 hektar.

Den 28 maj 2015 beslutade länsstyrelsen om att utvidga naturreservatet Råbockarp med del av fastigheten Rickarum 3:8. Den totala arealen på naturreservatet Råbockarp uppgick därefter till cirka 86,6 hektar.

Den 17 juni 2020 sammanlades naturreservaten Olarp och Råbockarp till Linderödsåsens nordsluttning i samband med detta utvidgades naturreservatet också med fastigheterna Brostorp 5:22 (tidigare 5:2 för vilken intrångsersättning utbetalts år 2016), 6:6, 9:1, Olarp 2:5, 3:6, Råbockarp 1:6, 7:1, Rickarum 17:1, Norra Pårup 1:1, 2:5, 4:1, Äsphult 2:5, 6:1, 7:20, 23:1 och 26:1 i Kristianstads kommun samt fastighetsägarna till Sjörup 1:6, Hässleholms kommun. Den totala tillkommande arealen naturreservat uppgick till cirka 230 hektar.

Den 3 oktober 2024 utvidgades naturreservatet med fastigheterna Duckarp 8:7, Rickarum 16:5, 16:7, Toarp 1:10, Äsphult 6:1, 6:3, 6:4, 12:11 och 12:12 samt Olarp 5:3. Intrångsersättning har utgått till samtliga fastighetsägare. Den totala arealen uppgavs i beslutet vara 455 hektar, vilken visade sig vara en felräkning. Rätt areal var 445 hektar.

Under år 2024 inkom två, oberoende av varandra, anmälningar om frivilligt formellt skydd gällande Duckarp 8:7 och Rickarum 11:3 med en sammanlagd areal av cirka 10,9 hektar.

Intrångsersättning har utbetalts år 2026 till fastighetsägaren till Duckarp 8:7 och Rickarum 11:3.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4.

Förvaltning
Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med förbud enligt C8
4. Karta med markerade områden gällande undantag från föreskrift A4 och A8
5. Skötselplan

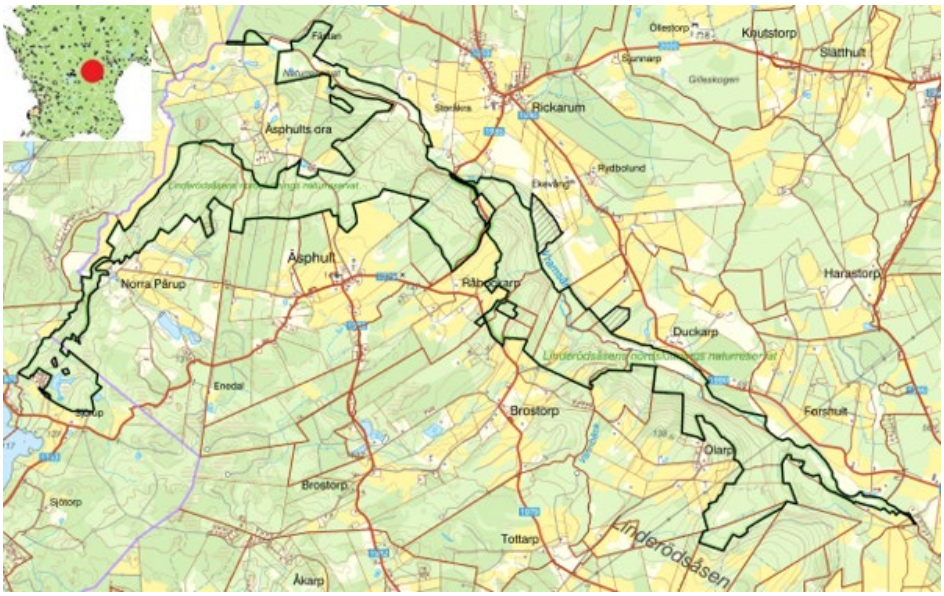
För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Länsstyrelsen Skåne

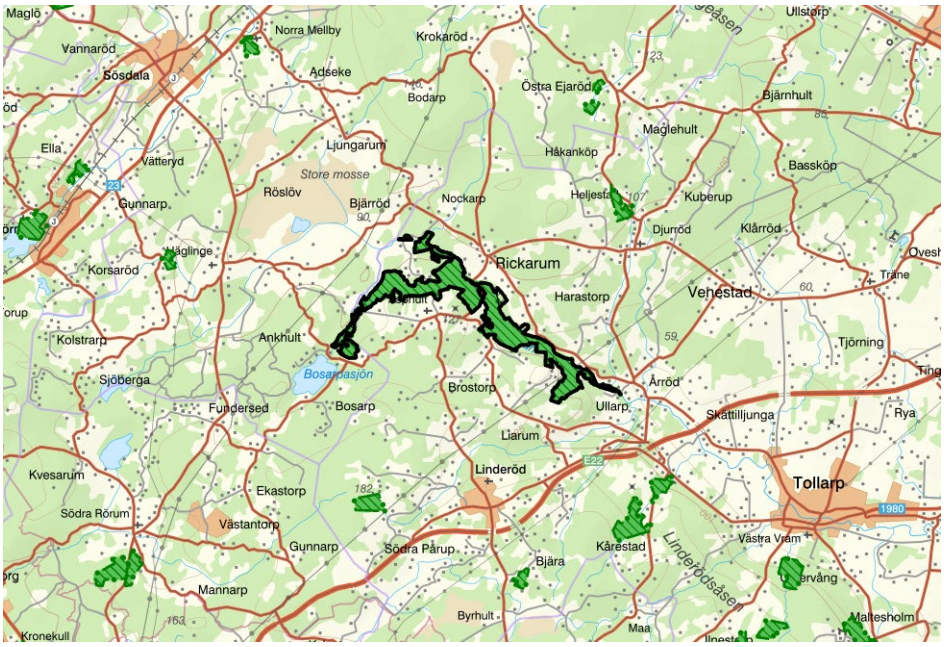
10693–2026
1290–260
1293–225

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den XXX om utvidgning av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun.

Figur 1 Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Rastrerade områden utgör utvidgningen. Skala 1:25 000. © *Lantmäteriet Geodatasamverkan*

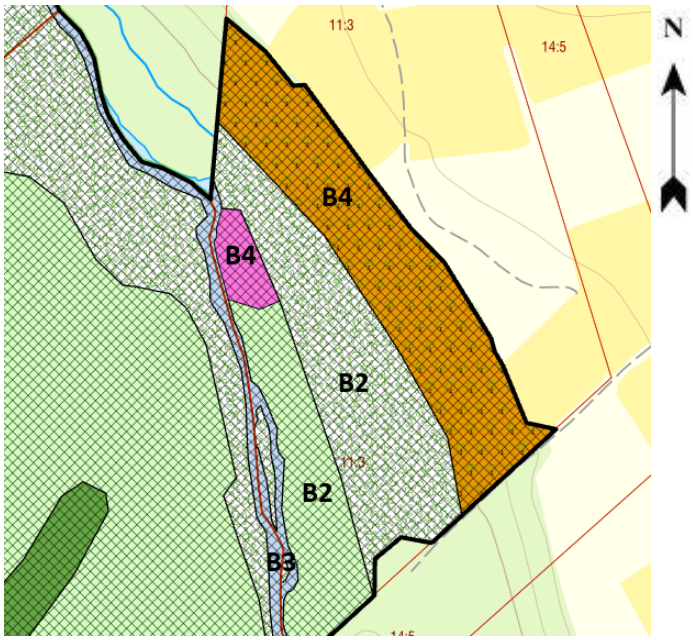
Figur 2 Översiktskarta där naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje. Skala 1:100 000 Grönmarkerade områden utgörs av befintliga naturreservat.

Länsstyrelsen Skåne

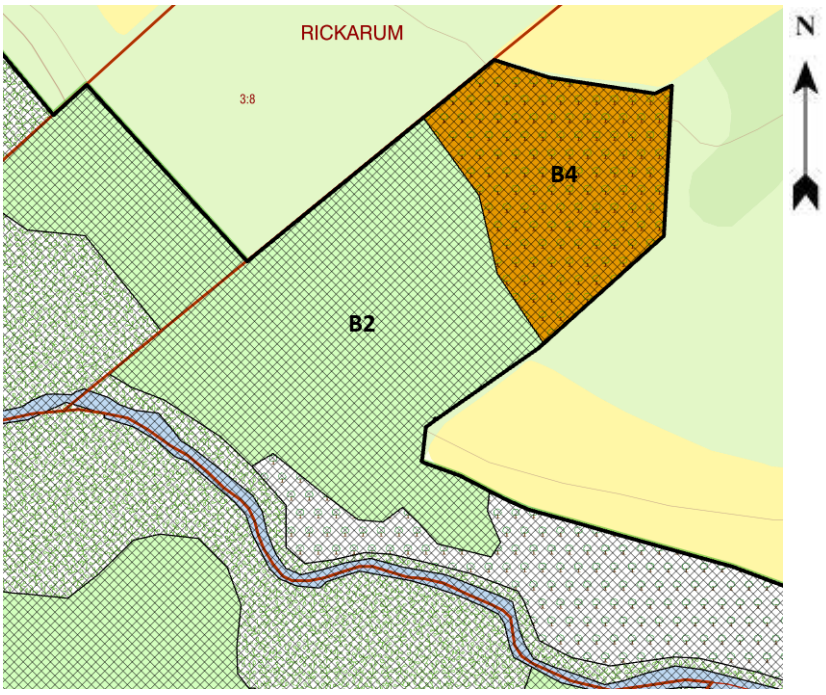
10693–2026
1290–260
1293–225

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut den XXX om utvidgning av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun.

Rickarum 11:3
Område B2 gäller föreskrift B2. B3 föreskrift B3 och B4 föreskrift B4.
B5-B8 gäller hela det rastrerade området.

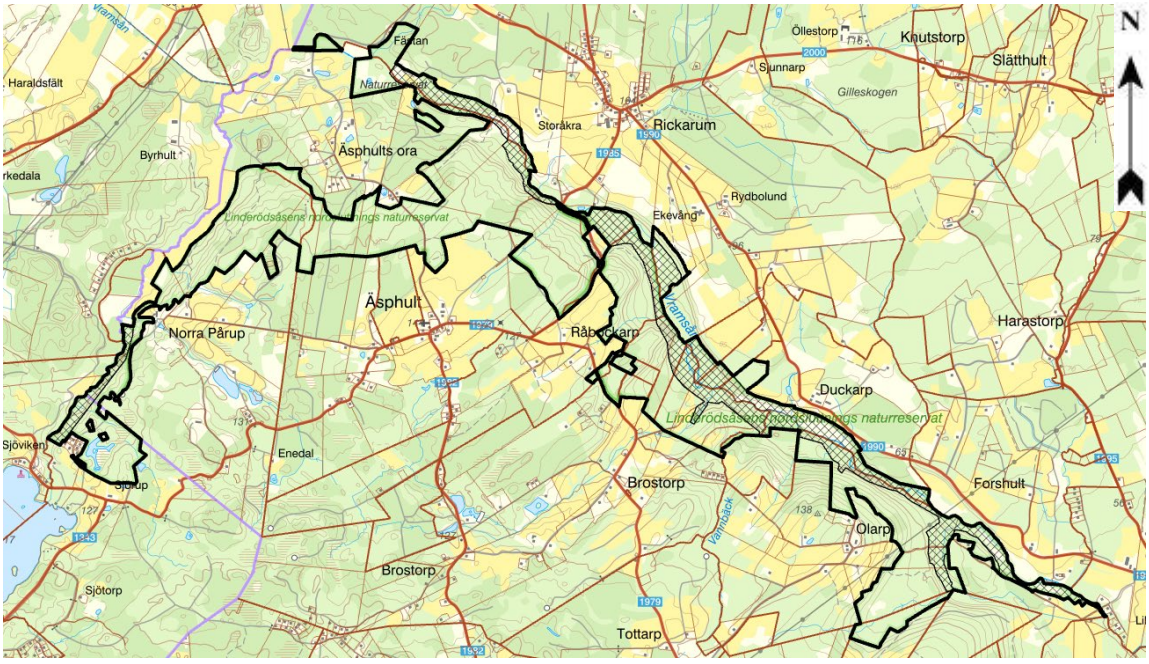
Duckarp 8:7
Område B2 gäller föreskrift B2. B3 föreskrift B3 och B4 föreskrift B4.
B5-B8 gäller hela det rastrerade området.

Länsstyrelsen Skåne

10693–2026
1290–260
1293–225

Bilaga 3. Karta med markerade områden gällande förbud enligt föreskrift C8

Tillhör beslut den XXX om utvidgning av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun.

Rastrerade områden avser föreskrift C8 förbud mot att anordna och organisera tävling, träning, lägerverksamhet eller liknande arrangemang

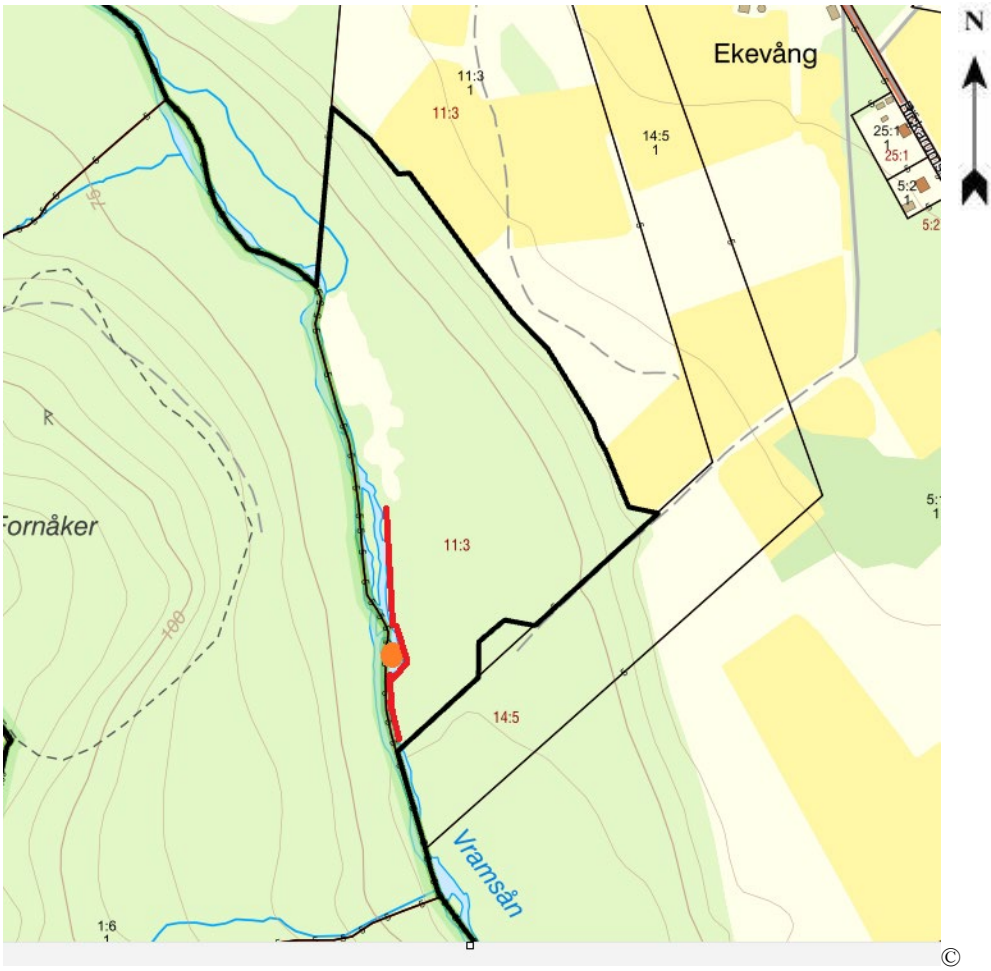
© *Lantmäteriet Geodatasamverkan*

Länsstyrelsen Skåne

10693–2026
1290–260
1293–225

Bilaga 4. Karta med markerade undantag

Tillhör beslut den XXX om utvidgning av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun.

Lantmäteriet Geodatasamverkan

Orange punkt gäller undantag från föreskrift C6 avseende markägarens nyttjade av befintlig eldstad på Rickarum 11:3.

Röd linje gäller undantag från föreskrift A3 avseende markägarens möjlighet att upprätthålla befintlig stig längs Vramsån genom kapning av fallna träd, där kapad del läggs vid sidan av stigen och röjning av igenväxningsvegetation.

BILAGA 5

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning

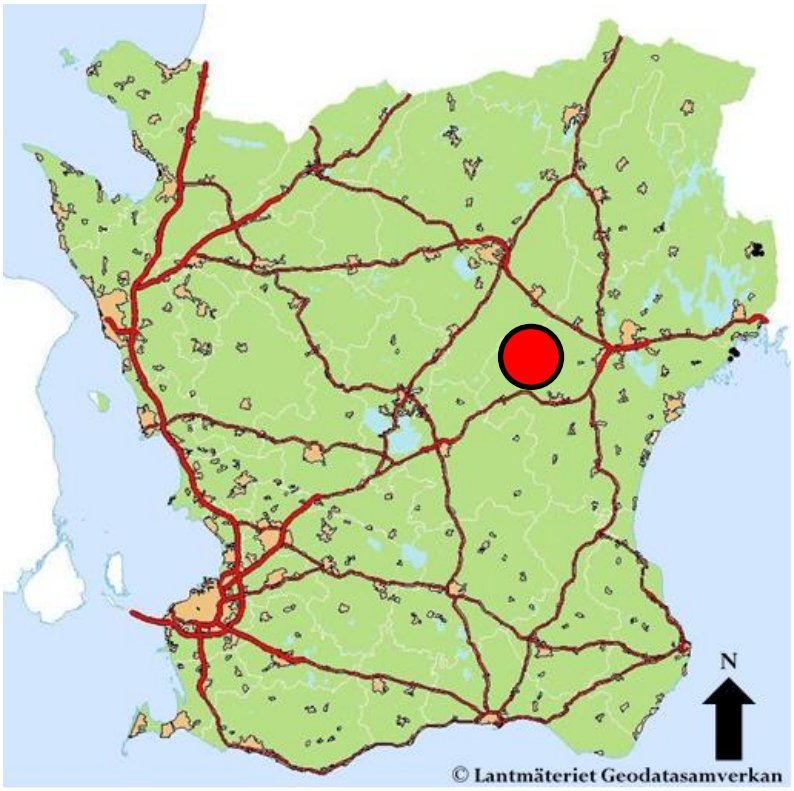
Innehållsförteckning

INLEDNING 5
1. SYFTET MED NATURRESERVATET (SAMMA SOM FÖR BEFINTLIGT NATURRESERVAT) 6
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET 8
2.1 Administrativa uppgifter 8
2.1.1 Information om Natura 2000 8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden 9
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild 9
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria 9
2.2.3 Biologiska bevarandevärden 14
2.2.4 Friluftsvärden 14
3 ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING 15
3.1 Övergripande mål 15
3.2 Generella åtgärder 15
3.3 Konsekvenser av klimatförändringar 16
3.3.1 Vad kan påverka området negativt? 17
3.4 Populationsstärkande åtgärder 18
3.4.1 Åtgärder för vedlevande skalbaggar, fjärilar, humlor och bin 18
3.4.2 Åtgärder för bechsteins fladdermus 18
3.3.3 Åtgärder för skogsduva. 18
3.3.4. Åtgärder för musslor. 18
4. SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELSOMRÅDENA 19
4.4 Skötselområde Vramsån cirka 7,7 hektar 19
4.4.1 Beskrivning: 19
4.4.2 Bevarandemål: 20
4.4.3 Restaureringsåtgärder: 20
4.4.4 Skötselåtgärder: 21
4.2 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog cirka 26,2 hektar 21
4.2.1 Beskrivning: 21
4.2.2 Bevarandemål: 22
4.2.2 Restaureringsåtgärder: 23
4.2.3 Skötselåtgärder: 24
4.3 Skötselområde Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog cirka 223,5 hektar 25
4.3.1 Beskrivning: 25
4.3.2 Bevarandemål: 25
4.3.3 Restaureringsåtgärder: 26
4.4 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog cirka 34,4 hektar 26
4.4.1 Beskrivning: 26
4.4.2 Bevarandemål: 27
4.4.3 Restaureringsåtgärder: 27
4.5 Skötselområde Lövsumpskog cirka 108,8 hektar, varav restaurering cirka 1,4 hektar 28
4.5.1 Beskrivning: 28
4.5.2 Bevarandemål: 28
4.5.3 Restaureringsåtgärder: 29

4.5.4 Skötselåtgärder: 30
4.6 Skötselområde Lövrik betesmark, cirka 29,8 hektar, varav restaurering cirka 19,8 hektar 30
4.6.1 Beskrivning: 30
4.6.2 Bevarandemål 31
4.6.3 Restaureringsåtgärder 32
4.6.4 Skötselåtgärder 34
4.7 Skötselområde Öppen betesmark, cirka 18,2 hektar 34
4.7.1 Beskrivning: 34
4.7.2 Bevarandemål 35
4.7.3 Restaureringsåtgärder 35
4.7.4 Skötselåtgärder 36
4.8 Skötselområde Högörtäng, cirka 1,6 hektar 36
4.8.1 Beskrivning: 36
4.8.2 Bevarandemål: 37
4.8.3 Restaureringsåtgärder: 37
4.8.4 Skötselåtgärder: 37
4.9 Skötselområde Myrmark, cirka 1,2 hektar 38
4.9.1 Beskrivning: 38
4.9.2 Bevarandemål 38
4.9.3 Restaureringsåtgärder 38
4.9.4 Skötselåtgärder 38
4.10 Skötselområde Våtmark, cirka 1,7 hektar 39
4.10.1 Beskrivning: 39
4.10.2 Bevarandemål 39
4.10.3 Skötselåtgärder 39
4.11 Skötselområde Barrblandskog, cirka 1,7 hektar 39
4.11.1 Beskrivning: 39
4.11.2 Bevarandemål 39
4.12 Skötselområde Kraftledningsgata, cirka 1,8 hektar 40
4.12.1 Beskrivning 40
5 FRILUFTSLIV OCH TURISM 41
5.1 Allmän inledning 41
5.2 Byggnader 41
5.3 Utmärkning av naturreservatets gräns 42
5.4 Information 43
5.5 Parkering 43
5.6 Vandringsleder 43
5.7 Renhållning och sanitära anordningar 43
6 JAKT 43
7 TILLSYN 44
8 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING 44
8.1 Uppföljning av skötselmål 44
8.2 Dokumentation av skötselåtgärder 44
8.3 Uppföljning av kostnader 44
9 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN 44
12 KÄLLOR 49

12.1 LITTERATUR 49
12.2 Kartor 50
BILAGA A SKÖTSELOMRÅDEN OCH ANLÄGGNINGAR 51
BILAGA B MÅLBILD 52
BILAGA C NATURA 2000 OMRÅDET VRAMSÅN, ÖVERSIKT 53
BILAGA D SKÖTSELPLAN DETALJBILD SJÖRUP- NORRA PÅRUPSDELEN 54
BILAGA E SKÖTSELPLAN DETALJBILD NORRA PÅRUP-ÄSPHULTSDELEN 55
BILAGA F SKÖTSELPLAN DETALJBILD RICKARUMS-ÄSPHULTSDELEN 56
BILAGA G SKÖTSELPLAN DETALJBILD RÅBOCKARP-BROSTORPSDELEN 57
BILAGA H SKÖTSELPLAN DETALJBILD BROSTORP-OLARPSDELEN 58
BILAGA I SKÖTSELPLAN DETALJBILD OLARPSDELEN 59

Fastställd:	2026-XX-XX. Denna skötselplan ersätter skötselplan fastställd 2024-10-03
Planförfattare:	Johan Johnmark
Diarienummer:	10693–2026, 1290–260, 1293–225
Omslagsbild:	Vramsån vid Duckarp
Foton:	Planförfattaren om inget annat anges

Figur 1 Den röda cirkeln anger naturreservatets ungefärliga läge

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

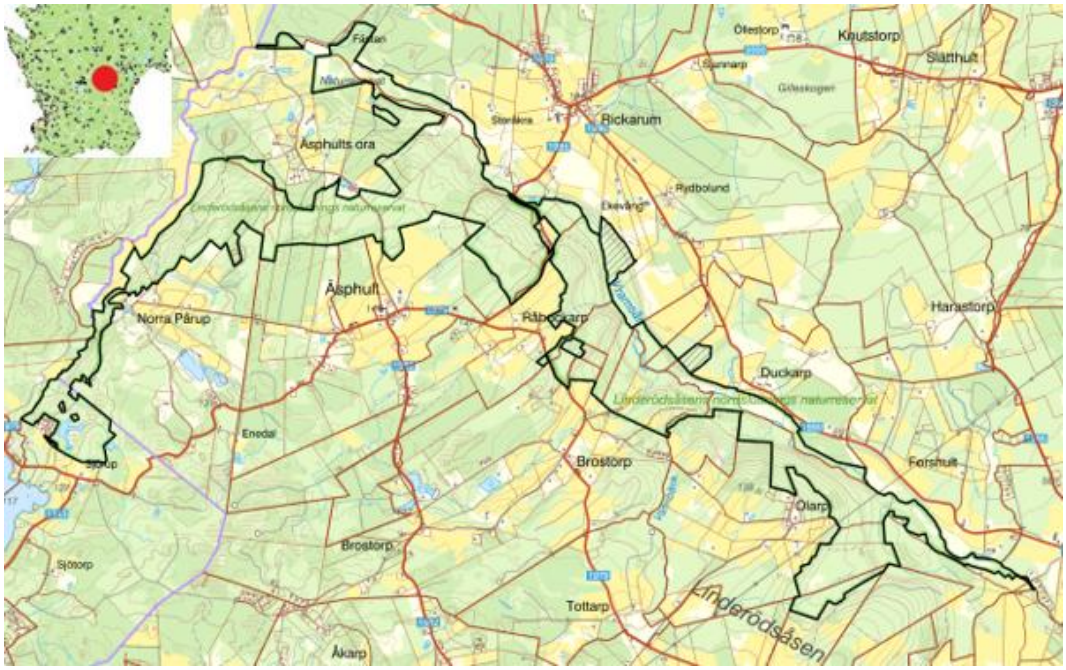
1. Syftet med naturreservatet (samma som för befintligt naturreservat)

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och lövsumpskog ska bevaras och återställas. Områdets vattenmiljöer ska bevaras, återställas och nyskapas. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom lövrika och öppna betesmarker ska bevaras och återställas. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Underlätta etablering för de arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av ädellöv-, lövsumpskogar eller Vramsån. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet, utan att det påverkar områdets natur- och kulturvärden negativt.

Syftet uppnås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, främst bestående av bok, ek, avenbok, lind, lönn, fågelbär och hassel med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Avverka förekommande granar,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Bevara och restaurera Vramsån, genom att bl.a. restaurera och nyskapa bottnar, undersöka möjligheterna att ompröva dikningsföretag, skapa död ved i och i direkt anslutning till ån,
- Lägga igen avvattnande dike i skogen,
- Bevara och utveckla betesmark av fuktäng och silikatgräsmark,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad[1], rödlistad[2] eller sällsynt art som är knutna till områdets biotoper,
- Inplantera för området lämpliga sällsynta eller rödlistade arter, som är knutna till områdets biotoper,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. vandringsleder.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Figur 2 Naturreservatet markerat med svart heldragen linje. Skala cirka 1:25 000

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Linderödsåsens nordsluttning
Kommun:	Kristianstad, Hässleholm
Natura 2000-ID:	Vramsån, SE 0420310
NVR-ID [1]	2004585
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörd fastighet:	Brostorp 5:22, Olarp 6:1, Äsphult 7:15, 7:22, Norra Pårup S:2, Outredd:1, Äsphult S:2 samt på del av fastigheterna Brostorp 6:6, 9:1, Duckarp 8:5, 8:7, 8:8 Olarp 2:5, 5:3, Råbockarp 1:6, 7:1, Rickarum 3:8, 11:3, 16:5, 16:7, 17:1, Norra Pårup 1:1, 2:5, 4:1, Toarp 1:10, Äsphult 2:5, 6:1, 6:3, 6:4, 7:20, 12:11, 12:12, 23:1, 23:3, 26:1 samt del av samfälligheterna Brostorp S:1, Norra Pårup S:1, S:4, Olarp S:2 och Äsphult S:4 i Kristianstads kommun samt del av fastigheten Sjörup 1:6, Hässleholms kommun.
Markägarkategori:	Naturvårdsverket, enskilt och samfällt
Läge:	Cirka 21,5 km väst, sydväst om Kristianstad
Koordinat centralpunkt:	E 426750, N 6204340 (SWEREF 99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Helge å
Vattenförekomst:	Rönnebodaån /Bivarödsån SE624587-140218
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggning:	Finns i akten
Areal:	cirka 452,9 hektar, varav utvidgningen cirka 7,9 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen

2.1.1 Information om Natura 2000

Cirka 7,6 kilometer av ån (mindre vattendrag 3260) och några skogspartier på cirka 6,5 hektar ingår i Natura 2000 området Vramsån. Natura 2000 området omfattar cirka 242.2 hektar.

Natura 2000 är Europeiska unionens nätverk av skyddade områden i Europa. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av EU-kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom

[1] ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Bevarandeplan till Natura 2000-området togs fram 2011. En reviderad bevarandeplan är under framtagning år 2026. Dessa har beaktats i samband med skötselplanearbetet. Skötselplanen och bevarandeplanen överensstämmer med varandra. För specifika Natura 2000 uppgifter hänvisas till bevarandeplanen dnr 511-38554-2025.

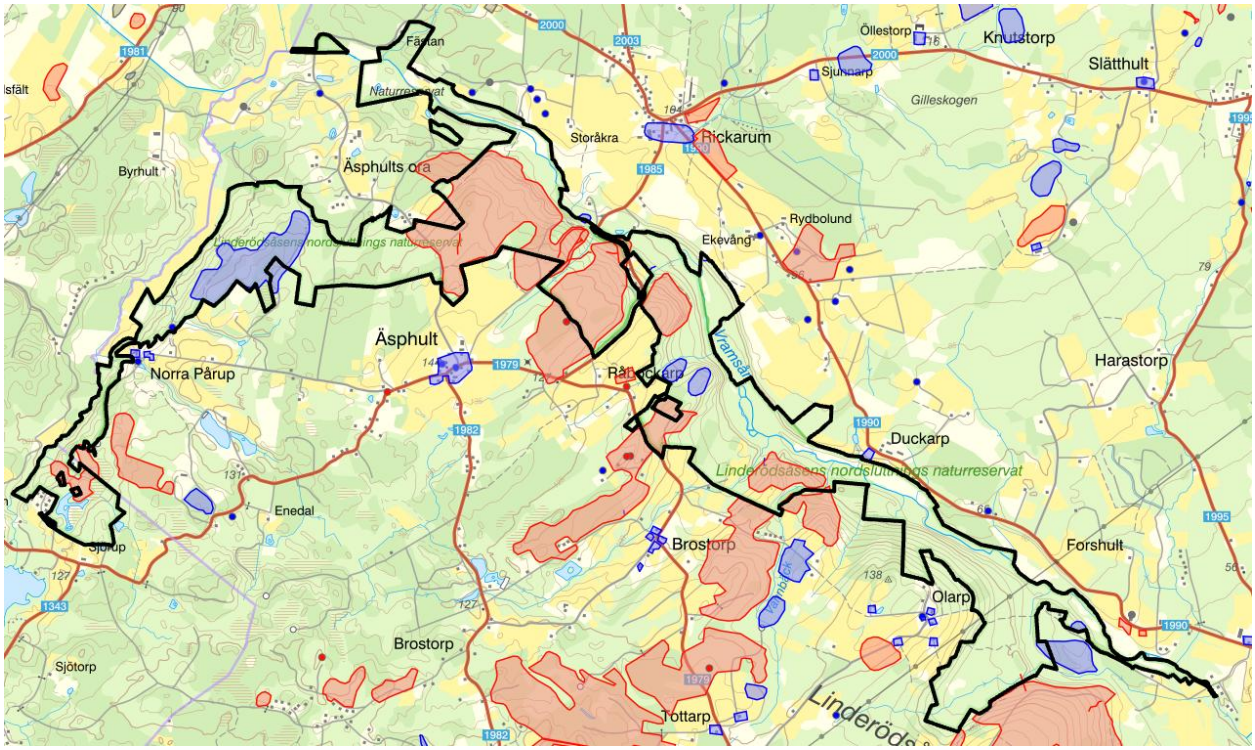
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Naturreservatet ligger i sydvästra delen av Kristianstads kommun, mellan Äsphult och Olarp. Området karaktäriseras av Linderödsåsens nordsluttning som är en förkastningsbrant ner mot Vramsån. Området är bevuxet med ädellövskog med inslag av granplanteringar. Längs med bäckdråg utför sluttningen och längs med Vramsån växer ädel- och lövsumpskogar. Produktivt skogsbruk har präglat skogen tills helt nyligen, då området antingen har förvärvats eller intrångsersättning har utgått.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

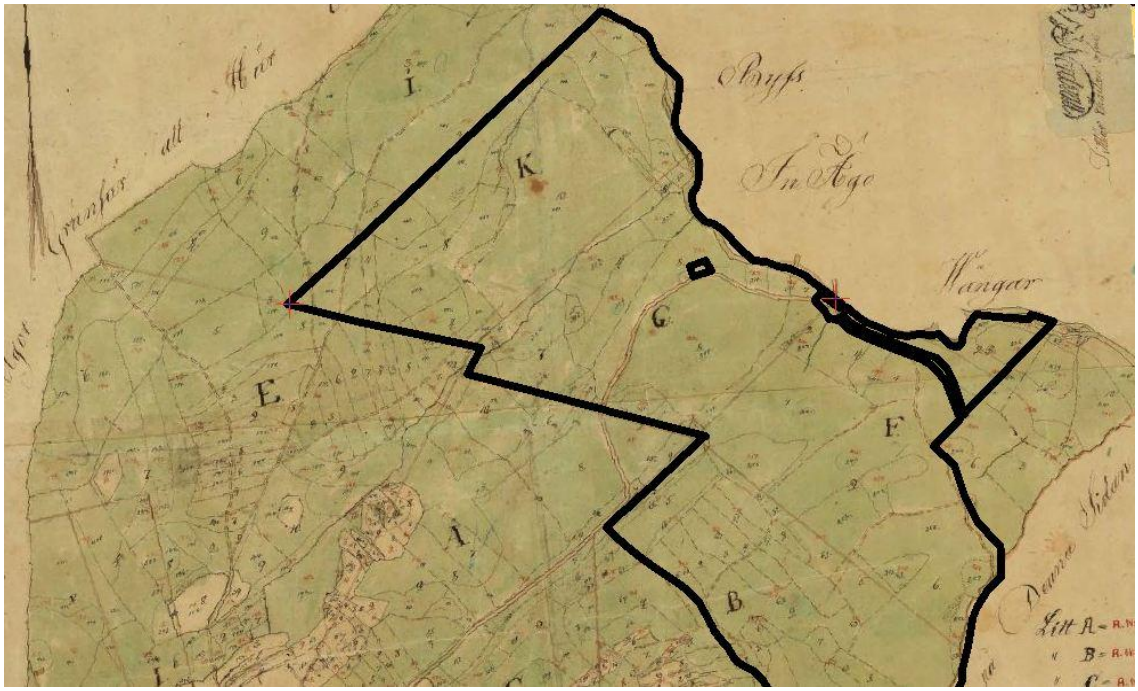
Området har nyttjats länge av människan. I området finns flera stora områden med summerat cirka 1200 röjningsrösen och fem färdvägssystem med hålvägar. Vid Norra Pårup finns resterna av en linbastu och en kvarnlämning. En kvarnlämning finns också uppströms Duckarps kvarn. Vid Duckarps kvarn finns också en 23 meter lång stenbro.

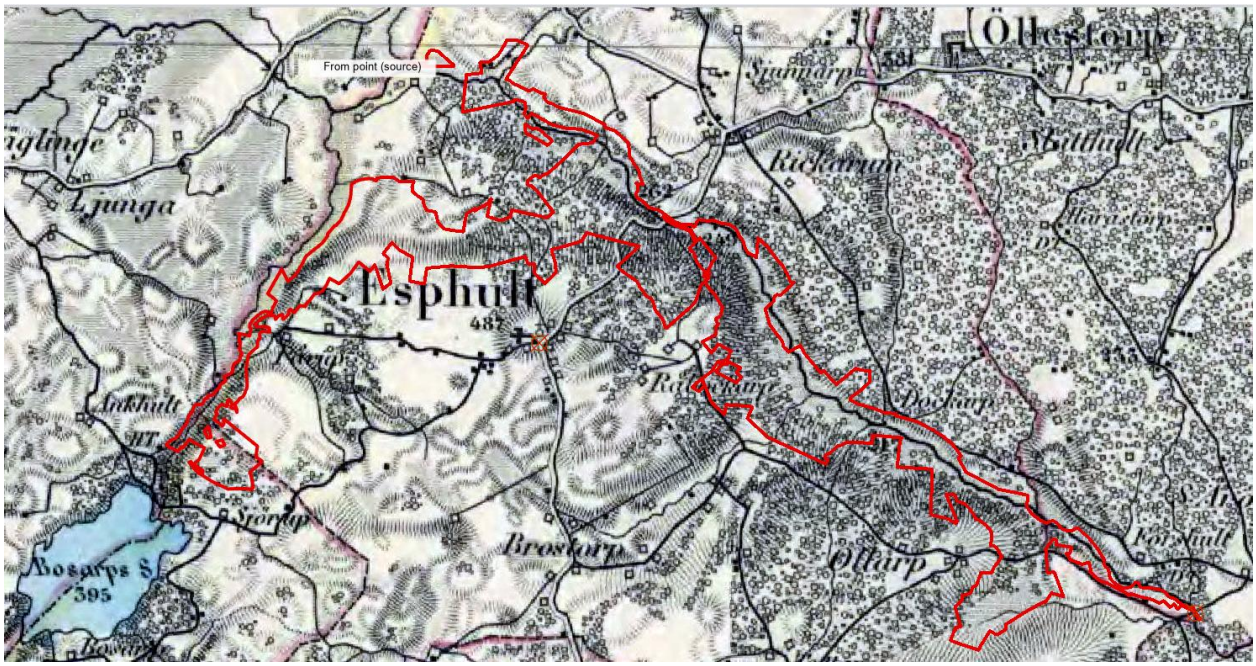
Figur 3 Forn- och kulturlämningar i området. Fornlämningar är röda och kulturlämningar är blåa.

Beskrivningen till laga skifte 1824 tyder på ett öppet landskap som nyttjades framför allt för bete. De rikare markerna nyttjades för slåtter. Mot bakgrund av antalet rödlistade lavar som lever på träd och svampar som lever i skogliga miljöer bör det trots allt funnits tämligen mycket träd i området som har kunnat bära dessa arter under den ”extremöppna fasen” i områdets historia. Markerna höll troligen redan då på att växa igen, för 40 år senare, år 1865 utgjordes merparten av marken av ädellövskog. Ädellövskogen var troligen som mest vidsträckt åren kring 1926–34 när den häradsekonomiska kartan togs fram. På denna tid nyttjades fortfarande vissa partier som sidvallsäng, längs med Vramsån.

Nedan återfinns äldre kartor över området.

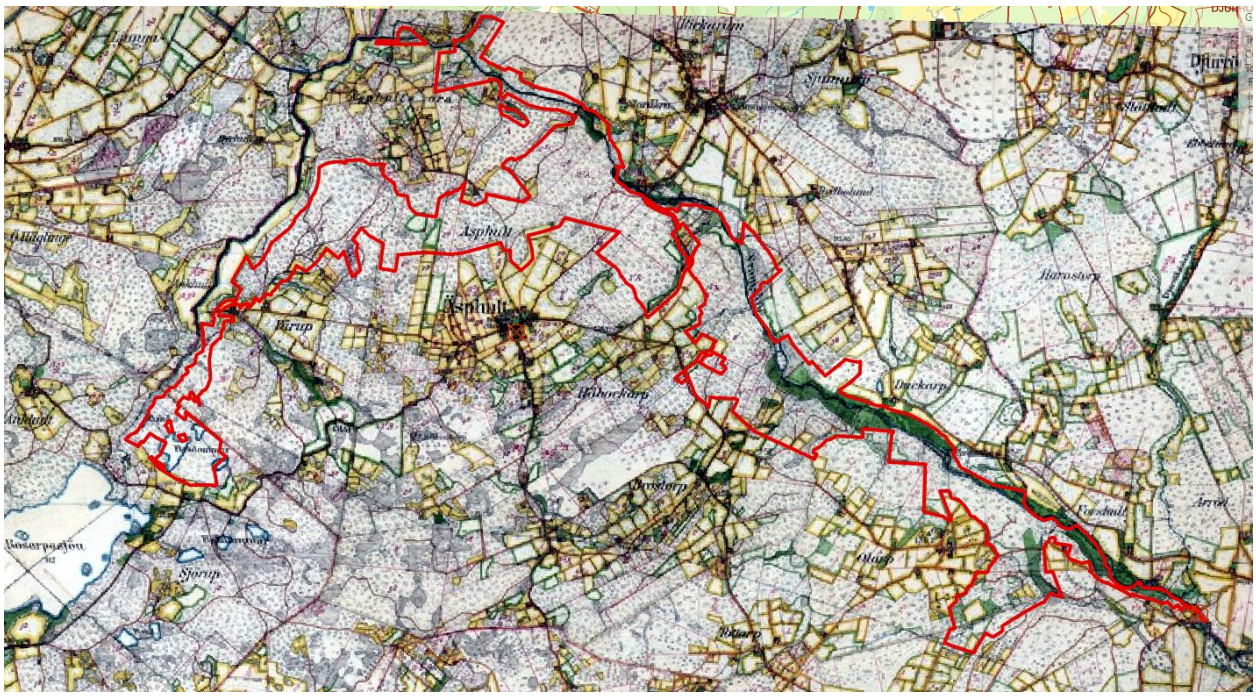

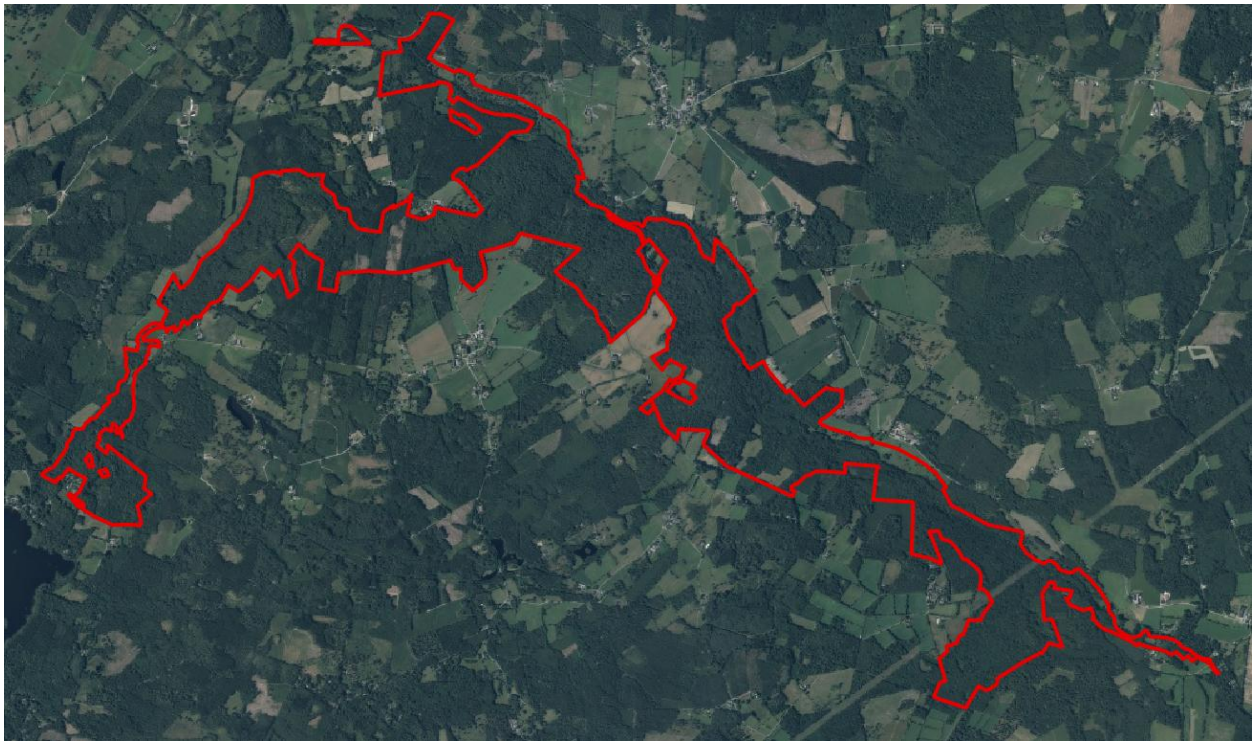
Figur 4 Detaljbild från det tidigare beslutade naturreservatet Råbockarp. I beskrivningen till laga skifteskartan från år 1824 omnämns den större delen av område som ”afrösningsskiftet” (ihopsamlad sten, marken är afrösad). Namn som Långalycke, allmänning och långa ängar (dagens lövsumpskogsdråg) omnämns. Den svarta ”tarmen” i nordöst utgör vägen mellan Rickarum och Äsphult.

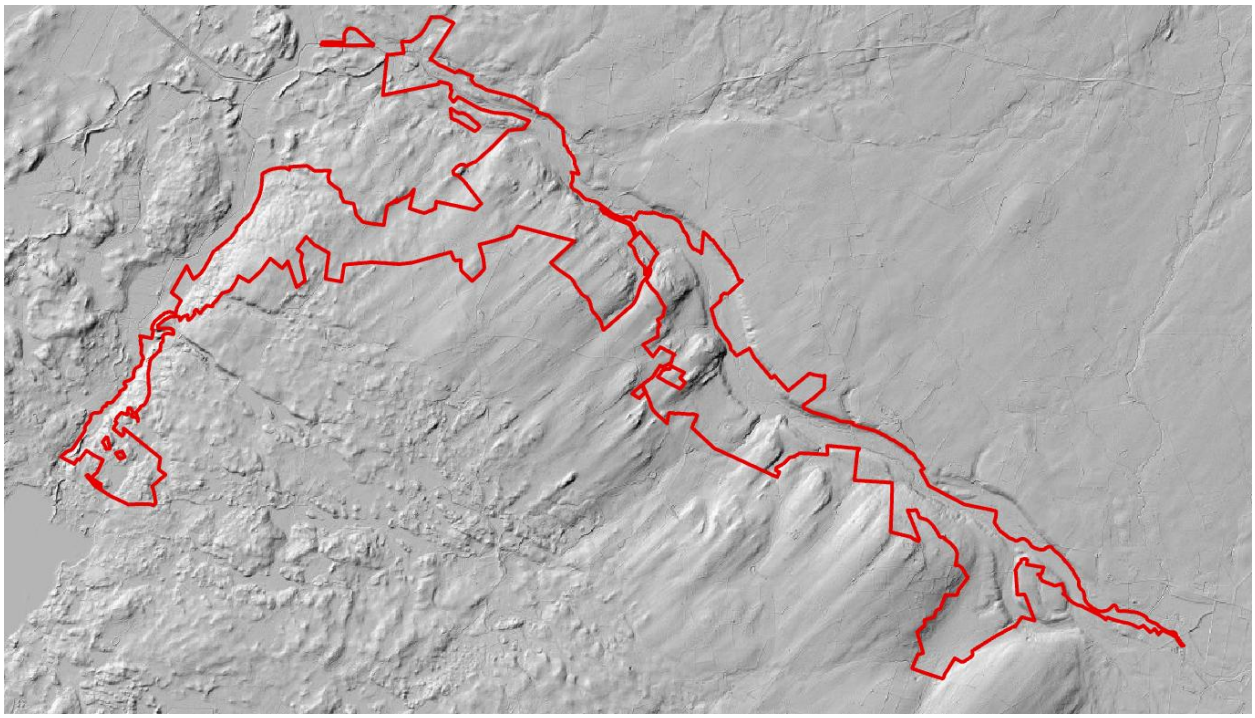
Figur 5 Generalstabskartan från år 1865

Generalstabskartan från år 1865. Notera att området vid Norra Pårup är utritat som öppet. Olarp benämns Ollarp, (troligen nybygge i ollonskogen).

Asphult
Asphult
Hörup
Hörup
Hörup

Figur 8 Ortofoto från år 2024. Ädellöv har börjat återkomma på mark som tidigare har varit granplanterad

Figur 9 Höjdskuggningskarta. Notera hur tydligt inlandsisen har karvat och deponerat materiel på horsten.

2.2.3 Biologiska bevarandevärden

Linderödsåsen nordsluttning hyser stora biologiska värden vilket beror på en kombination av faktorer. En av de viktigaste faktorerna är de mikroklimatiska betingelserna på grund av att vatten hela tiden rör sig i sluttningarna och på många ställen bildas små bäckar. Detta ger ett klimat med hög och jämn fuktighet, som har bidragit till att flera västliga arter framför allt mossor och lavar finns på Linderödsåsen. En annan faktor är att flera områden inte har avverkats utan man har på många ställen låtit skogen närmast ån vara och fått utvecklats mer eller mindre fritt.

I de nordvästra delarna kring Äsphult dominerar hedbokskogen, här är markförhållandena fattiga (vitsippedominerade). Områdesvis är bokskogen treskiktad. I de nordvästra delarna av naturreservatet växer bl.a. lunglav, bokvårtlav, rosa lundlav och ädellav. Svampfloran är tämligen rik med bl.a. oxtungsvamp, bronssopp, jättespindling och lundvaxskivling. Generellt är mängden död och döende ved mycket låg. Från Råbockarp och nedströms ökar inslaget av ek, avenbok, lind, lönn och hassel markant. Här finns också ett kraftigt linddominerat område, som skulle kunna vara ett av de största i Skåne. Markförhållandena är rika med skogsbingel- och ekbräkendominerade områden med inslag av gulplister och tandrot. Vidare växer här skogssvingel (VU), bokarv (VU) och hålnunneört (NT). Vid södra delen av Olarp är eken näst intill dominerande. En annan indikator på ökad näringshalt i marken är att hägg blir allt vanligare ju längre nedströms i naturreservatet man kommer. Vid inventering bekostad av länsstyrelsen år 2018 påträffades bl.a. fladdermössen, barbastell, fransfladdermus och dammfladdermus.

Utför sluttningen rinner flera bäckar som mynnar i Vramsån. Bäckarna är både av tillfälligare karaktär och permanenta, i vilka näckmossa växer.

Vramsån, är en av Europas viktigaste lokaler med stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla, som är en Natura 2000 art. Totalt omfattar naturreservatet en sträcka på cirka 6,2 kilometer av Vramsån, varav naturreservatet på en stäcka av cirka 2,4 kilometer ligger på ömse sidor om ån. Vidare ingår minst 14 biflöden av minst 6,6 km längd till olika bredd och längd till Vramsån. Vramsån består främst av långa fina strömsträckor med forsar och lugnare partier. Ån består av flera större och mindre kvill. I anslutning till Vramsån breder lövsumpskog som domineras av klibbal med inslag av ask och hägg ut sig. Det är längs med Vramsån de högsta biologiska värdena finns då skogsbruket har varit betydligt sparsammare här. Områdesvis är mängden död ved, pga askskottssjukan, mycket hög. Kungsfiskare finns och häckar troligen i anslutning till ån. Vintertid födosöker strömstare i ån.

2.2.4 Friluftsvärden

I dagsläget nyttjas delar av området, framför allt vid Äsphult för lokal rekreation och delar av området nyttjas av några orienteringsklubbar för orienteringsverksamhet. Området har

genom sin storlek en potential att i vissa delar nyttjas mer för rekreation och naturstudier. Likväl finns det delar av området som absolut inte bör öppnas upp för rekreation, framför allt längs Vramsån, pga den störning som kan ske av djurlivet tex utter, musslor, kungsfiskare och annat vilt. Långa sträckor av naturreservatet är inte lättillgängligt från väg pga mellanliggande skogsmark, åker eller betesmark. Merparten av markägarna önskar att området förblir ostört. Länsstyrelsen instämmer i att naturreservatet främst ska vara ett område där besökaren själv får finna sin väg genom naturen. I nuläget föreslås endast en vandringsled på mark ägd av Naturvårdsverket vid Äsphult. På sikt kan ytterligare en mindre vandringsled med utgångspunkt från Naturvårdsverkets fastighet i Olarp komma att och möjligen en vid Norra Pårup efter samråd med markägarna.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.2 Generella åtgärder

Bevara naturvärden

Det övergripande målet med skötseln av naturreservatet ska vara att långsiktigt bevara och utveckla ett ädellövskogsområde med inslag av lövsumpskog och betade områden. Bevarandemålen ska bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som finns inom området.

Naturvårdsinriktade skogliga åtgärder

Skötsel av området ska inriktas på att få gamla träd där sällsynta och rödlistade arter kan fortleva. Vidare ska död och döende ved skapas för att gynna den stora mängd biologisk mångfald som är beroende av detta. Gran ska successivt avvecklas. Ädellövträd av andra arter än bok ska gynnas på bokens bekostnad. Inplantering av sällsynta eller rödlistade arter som borde finnas i biotopen kommer att bli aktuellt när biotoperna har nått en sådan utvecklingsnivå att inplanterade arter kan etablera sig.

Naturvårdsinriktad beteshävd
Skötseln av området ska bidra till att uppfylla syftet med naturreservatet och ska ske utifrån naturvårdsaspekter. Detta innebär att betesmarken ska skötas med naturvårdsinriktad beteshävd, dvs. ingen användning av gödselmedel, avmaskningsmedel, jordförbättringsmedel och kemiska bekämpningsmedel, då dessa påverkar både flora och fauna negativt.

Betesperiod
Betesperioden och djurslag bör anpassas till de naturvärden som finns i betesmarken. Betesperioden omfattar normalt tiden från början av maj till slutet av oktober men det kan vara bra att variera betesperioden ibland så att man vissa år släpper på djuren lite senare på säsongen eller att man undantar områden helt från bete under ett år. Detta är positivt för både växter, som därmed hinner fröa av sig, och insekter som t.ex. fjärilar och steklar. Då fjärilar lägger sina ägg på blomsterängar är det viktigt att vegetationen inte betas av innan de färdigutvecklade fjärilarna bildats. Detta innebär att man bör senarelägga betet på dessa partier året efter betesfredning.

Hålla efter igenväxning
Igenväxningsvegetationen på betesmarken måste hållas efter genom regelbundna röjningsinsatser.

Intakt hydrologi
För att bevara den biologiska mångfalden, framför allt fältskiktet, är det viktigt att hydrologin i området inte påverkas. Åtgärder behöver vidtas för att skapa en naturligare hydrologi i området.

Undvika körskador
I området finns fuktigare marker som är känsliga för körskador. För att minimera risken för körskador ska skötselåtgärder ske när marken är tjälad eller tillräckligt torr.

3.3 Konsekvenser av klimatförändringar

Den prognostiserade ökade nederbördsmängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen lövsumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Ädellövskogen gynnas av varmare årsmedeltemperatur, men missgynnas vid omfattande sommartorka. Betesmarkerna kan utsättas för omfattande torkstress och foderbrist för djur. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan. Vramsån kan torra somrar drabbas av omfattande mussel- och fiskdöd.

Förslag till skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Igenväxning: röjning, slåtter, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur, efterbete.
- Problem för betesdjur: säkrad dricksvattenförsörjning, solskydd genom bevarande av lövträd, betesplanering/fållindelning, härdiga raser, kompletterande skötsel (röjning, slåtter, bränning).
- Trädsjukdomar: gynnande och nyplantering av efterträdare, fler trädslag (inhemska och resistenta sorter), handlingsplan för eventuell smitta, veteranisering (skapa gammelträdskvaliteter genom specifik skötsel av yngre träd).
- Främmande arter: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.
- Hydrologi: Åtgärder behöver vidtas uppströms för att jämna ut flödesvariationer. Inom reservatet behöver avvattnade diken läggas igen.

3.3.1 Vad kan påverka området negativt?

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsavverkning, skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Ökad kvävedeposition kan ge ändrade förhållanden mellan olika arter i botten- och fältskikt.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation.
- Svag eller utebliven hävd. Brist på beteshävd (eller liknande hävdmetoder), vilket leder till igenväxning med sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt som utsläcker ljus och ger ökade näringshalter i området.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Brist på vatten i ån.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning.
- Försämrad vattenkvalitet orsakad av antropogena, diffusa källor – försurning, miljögifter (inklusive metaller) och eutrofiering (övergödning).
- Nedskräpning.
- Terrängkörning.
- Avfall och avlopp från hushåll, faciliteter och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.
- Störningar kopplade till klimatförändringarna som t.ex. omfattande sommartorka, förändrat stormmönster med följd att träd dör i förtid.
- Införsel och spridning av invasiva och främmande arter.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

3.4 Populationsstärkande åtgärder

Nedan nämns specifika åtgärder för några arter som finns eller har funnits inom området. Förvaltaren har möjlighet att inom naturreservatet inplantera av länsstyrelsen ansedda lämpliga arter som naturligt ska finnas i biotoperna och utföra specifika åtgärder även för dessa arter.

3.4.1 Åtgärder för vedlevande skalbaggar, fjärilar, humlor och bin

Flera arter av vedlevande skalbaggar, fjärilar, humlor och bin födosöker inom de hävdade markerna. Många hotade vedlevande skalbaggar är dessutom helt beroende av pollen under sitt vuxna liv. Blomrika torra delar av betesmarken, ska få betesfredas hela säsongen eller ha ett mycket sent betespåsläpp när fjärilssäsongen är över (oktober). De betesfredade områdena bör vara minst cirka 500 kvadratmeter stora. Stängselstolpar får vara av enklare sort, även metall. Det är förvaltaren som får avgöra var när och hur betesfredning ska ske.

3.4.2 Åtgärder för bechsteins fladdermus

Bechsteins fladdermus är i stort behov av hålträd för överdagning och yngling. Hålträd bör därför tillskapas. Under en övergångsperiod innan det finns tillräckligt med hålträd bör holkar lämpade för bechsteins fladdermus sättas upp. Ett riktvärde bör vara minst 50 funktionella holkar. Dessa bör vara mycket välisolerade och sättas upp i gammal ädellövskog i närheten till vattendrag.

3.3.3 Åtgärder för skogsduva.

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar. År 2020 sattes genom Trafikverkets försorg 17 stycken skogsduveholkar upp. Ett riktvärde bör vara minst 50 funktionella holkar, till dess att lämpliga naturliga bohål finns i tillräcklig mängd.

3.3.4. Åtgärder för musslor.

Vramsån, är en av Europas viktigaste lokaler med stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla, som är Natura 2000 arter. Musslorna har en icke fullgod bevarandestatus i området eftersom populationerna är relativt små, utspridda och saknar föryngring. För att musslorna ska kunna uppnå fullgod bevarandestatus krävs i synnerhet fria vandringsvägar i uppströms och nedströms riktning för dess värdarter, en naturlig eller naturlik hydrologisk regim, en god tillgång på lämpliga livsmiljöer för musslan och dess värdarter, en gynnsam vattenkvalitet samt funktionella kantzoner utmed vattendraget.
Åtgärder för att bevara och förstärka musselpopulationerna är behövliga, både inom naturreservatet med fortsatt vattendragsrestaurering och utsättning av fisk som försetts med musslans larver och utanför naturreservatet med att återställa en mer naturlig flödesregim.

4. Specifika mål och skötselåtgärder för skötselsområdena

Naturreservatet har delats in i 12 olika skötselområden.

1. Vramsån cirka 7,7 hektar.
2. Naturskogsliknande ädellövskog cirka 26,2 hektar.
3. Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog cirka 223,5 hektar.
4. Ädellövskog- Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog cirka 34,4 hektar.
5. Lövsumpskog cirka 108,8 hektar, varav restaurering cirka 1,4 hektar
6. Lövrik betesmark cirka 28,9 hektar, varav restaurering cirka 19,8 hektar
7. Öppen betesmark cirka 18,2 hektar.
8. Högörtäng cirka 1,6 hektar.
9. Myrmark cirka 1,2 hektar.
10. Våtmark cirka 1,7 hektar.
11. Barrblandskog cirka 0,1 hektar.
12. Kraftledningsgata cirka 1,8 hektar.

4.4 Skötselområde Vramsån cirka 7,7 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Delar av Vramsån på en total sträcka av cirka 6,2 kilometer ingår i naturreservatet, varav naturreservatet på en stäcka av cirka 2,8 kilometer ligger på ömse sidor om ån, Vramsån är en av Europas finaste lokaler för stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN). Ån har till större delen inom naturreservatet ett strömmande och forsande vatten, men även lugnare partier. Ån har såväl blockiga partier som sorterade grus och sandlager. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är mindre vattendrag (3260).
Vid Olarp och Äsphult grävdes ån ur på 1940-talet varpå stora strängar med sandigt bottenmaterial och sten lades upp bredvid ån. Till Vramsån inom naturreservatet tillsluter 14 större eller mindre bäckar, med en total längd av minst 6,6 kilometer. Mängden död ved i anslutning till vattnet är områdesvis mycket hög, varav flera stockar ligger i vattnet. För den biologiska mångfalden är detta mycket bra. Kungsfiskare födosöker och häckar eventuellt i området. I området förekommer också utter (NT), strömstare och forsärla. Vidare finns här rikligt med vattenfladdermus samt sparsamt med den migrerande dammfladdermusen (EN). Två äldre, ur drift tagna, kvarnanläggningar finns, Duckarps- och Rickarums kvarn. Vattenenheten vid Länsstyrelsen bedriver utredning huruvida biotopförbättrande åtgärder är genomförbara i ån. Naturreservatets föreskrifter gäller ej underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag eller biotopförbättrande åtgärder. Fram till 1940 talet bedrevs ett stort flodpärlmusslefiske i ån, där pärlorna således till juvelerare i Kristianstad. Detta fiske upphörde i princip helt efter ett kraftigt sommarregn som förde med sig enorma mängder torv från Store mosse vilket medförde syrebrist i ån. Det omtalas att flera meter tjocka torvpackar fick grävas upp ur ån nere vid Vram. Gränsen för den ingående fastigheten går oftast mitt i ån.

Figur 10 Vramsån utgör en av Norra Europas bästa musselvatten

4.4.2 Bevarandemål:

- Vramsån ska behålla och återfå sin höga grad av naturlighet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet. Gällande signalkräftas förekomst ska nationella ställningstagande för vad som ska gälla arten följas.
- Bibehålla och förbättra möjligheterna för musslor.
- Årlig lek av havsöring.
- Död ved i olika nedbrytningsstadier förekommer i vattendraget med riktmärket en stock/25 meter.

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av att ytterligare restaurering av ån bör ske.

Figur 12 Kvill vid Brostop

Figur 11 Bäck från Råbockarpsskogen som rinner ut i Vramsån

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Fortsatt utredning och om möjligt restaurering av Vramsån. Vilket kan innebära återutläggning av block, bottenmaterial, stockar, utrivning av dämmen, avfasning av kanter, etc.

- Inom lämpliga områden placera ut stockar i ån, stockarna läggs delvis på land med den andra änden i strömriktningen.

Figur 13 Stenrensad sträcka vid Rickarum till Duckarp

Figur 14 Rickarums kvarn

Figur 15 Område vid Duckarp som utretts
för återvätning och intrångsersättning utgått därför

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov får utsättning av musslor ske.
- Om i vattendraget nedfallna träd påverkar mark utanför naturreservatet negativt ska dessa träd i första hand placeras längs med strömriktningen och i andra hand plockas upp ur vattendraget.

4.2 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog cirka 26,2 hektar

4.2.1 Beskrivning:

I dagsläget består skötselområdet av flera mindre områden med höga naturvärden, merparten av områdena är utpekade av Skogsstyrelsen som nyckelbiotop eller naturvärde. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är näringsrik bokskog (9130), näringsrik ekskog (9160), nordlig ädellövskog (9020) och ädellövskogbranter (9180). Trädskiktet domineras av bok med en ålder av minst 150 år, med inslag av ek, lönn, lind och fågelbär. När boken är kring 200 år förändras barkkemin och mängden lavar ökar, vilket dock senvuxna bokar kan få betydligt tidigare i ålder. Fältskiktet utgörs av mer näringskrävande arter som gulplister,

ekbräken, myskmadra och harsyra. I områdena finns flera hotade arter bl.a. koralltaggsvamp (NT) och bokvårtlav (NT) samt lunglav (NT) som växer på flera lönnar vid Råbockarp. I området häckar bl.a. skogsduva, trädkrypare, större hackspett med flera par, stenkäck och nötväcka. Vintertid födosöker stora flockar med bergfink i området. År 2018 detekterades Bechsteins fladdermus (CR) för första gången och i en sådan mängd att den bedöms ha en yngelkoloni i området. Bechsteins fladdermus är mycket stationär och kan ha yngelkolonier i hackspettshål och holkar. Vidare detekterades barbastell (VU) som också den är stationär och beroende av gamla, håliga träd. Mängden död ved i området är låg. I jämförelse med andra skånska naturskogar är också mängden död ved låg. Tillväxten bedöms generellt i hela området till cirka 7,5 m3/sk per ha och år, vilket medför att ett tillskapande av död ved kan ske inom ramen för denna tillväxt utan att skogen riskerar ”att försvinna”.

Figur 17 Naturskogslikande miljö ned mycket senvuxna träd vid Äsphult

Figur 16 Lodyta med många hotade kryptogamer vid Olarp

4.2.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst av bok, ek, lönn, avenbok, lind och hassel med inslag av lönn, björk och fågelbär.
- I de ekdominerade delarna ska det finnas rikligt med välmående hassel,
- Antalet grova träd bör vara minst 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Nyskapandet av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Fullgod livsmiljö för bechsteins fladdermöss.
- Arter som bokvårtlav, lunglav och koralltaggsvamp bör förekomma.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där framtida leder går.

Figur 19 Äldre skog inom Norra Pårup 1:1

Figur 18 Äldre skog inom Sjörup 1:6

Figur 20 Målbild (bilden tagen i naturreservatet Bjurkärr, Kronobergs län)

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av mängden död och döende ved.

4.2.2 Restaureringsåtgärder:

- Nyskapa cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Senvuxna eller för området grova träd får ej fällas.
- Uppsättning av minst 10 holkar per område (Äsphult, Råbockarp, Sjörup och Norra Pårup) lämpliga för bechsteins fladdermus.

Figur 22 Veteraniseringsåtgärder 2020-02-25 inom Norra Pårup 1:1

Figur 21 Uppsättning av skogsduveholk

4.2.3 Skötselåtgärder:

När restaureringsåtgärderna är vidtagna och området uppnått god bevarandestatus vidtar skötselåtgärderna.

- Vid behov får röjning, avverkning och ringbarkning ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Ersätta holkar, vid behov, lämpliga för bechsteins fladdermus.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske. Ett lämpligt sätt är att lägga ut stockar från Linderödsåsen på vintern i andra ädellövreservat, med kända höga värden och återföra stockar både efter midsommar (insekter) och något/några år senare (svamp). Utläggning får ej ske i områden med kända phytoftera förekomster. Ett alternativ och ur phytoftera synpunkt säkrare sätt är att direkt utplantera de naturskogsarter som är i behov av detta.
- Borttagande av främmande arter.

4.3 Skötselområde Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog cirka 223,5 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Stora sammanhängande ädellövskogsområden med en historik av produktionsskog. Delar av skogen är cirka 160 år gammal. Merparten är mellan 80–140 år gammal. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är näringsrik bokskog (9130), näringsrik ekskog (9160), nordlig ädellövskog (9020) och ädellövskogbranter (9180). I västra delen (Sjörup-Norra Pårup-Äsphult) dominerar bok med inslag av ek, lönn, hassel och lind. I mellersta delen (Råbockarp-Brostorp) dominerar också bok med ett mycket betydande inslag av ek, avenbok, lönn, lind, björk och hassel. I den östra delen (Olarp) dominerar ek, med inslag av hassel. Fältskiktet i västra delen är främst av fattigare karaktär som domineras av vitsippor och krusåtel. Ju längre nedströms Vramsån ju rikare blir fältskiktet, med arter som gulplister, lundslok och tandrot. Mossorna på blocken domineras av stor kvastmossa och cypressfläta. Minst ett 15-tal bäckar, varav några av mer tillfällig karaktär rinner nedför sluttningen. Bäckarna ger upphov till en högre luftfuktighet åt kringliggande skog vilket gynnar framför allt mossor och landlevande snäckor.

Figur 23 Gallrad produktionsbokskog som saknar död ved och i princip andra trädslag än bok

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst av bok, ek, lönn, avenbok, lind och hassel med inslag av lönn, björk och fågelbär.
- I de ek dominerade delarna ska det finnas rikligt med välmående hassel,
- Antalet grova träd bör vara minst 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1–2 kbm/ha och år.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där framtida leder går.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Avverkning av förekommande granar, om uttag är möjligt, utan att markskador uppstår får den saluföras.
- Röjning i uppkommande boksly och då prioritera andra ädla lövträd, före bok, vid röjning, likväl som bokdominansen ska bestå.
- Återkommande röjningar, gallringar och avverkningar i syfte att uppnå bevarandemålet.
- Nyskapa cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år.
- Luckor bör skapas i större sammanhängande bokområden som inte ligger i anslutning till skötselområde Ädellövskog – restaurering. Luckorna bör göras så pass stora att föryngring av framför allt ek kan ske. Vissa träd bör fällas så att kronorna kan användas som skydd för uppväxande träd emot vilt. Troligen behövs likväl inhägnad, stödsådd / eller plantering ske.
- Stödplantering av bör ske av främst lönn, ek, fågelbär, avenbok och hassel. Inhägnad behöver ske pga viltbete. Lokalt frö och plantmaterial ska användas.
- Uppsättning av minst 50 holkar lämpliga för skogsduva, 20 holkar lämpliga för bechsteins fladdermus.

När restaureringen är genomförd övergår området till skötselområdet naturskogsliknande ädellövskog.

4.4 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog cirka 34,4 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Skötselområdet består av ett 10-tal granplanteringar av olika storlekar och ålder. Flertalet är redan nedtaga av markägaren, andra kommer att tas ner inom avtalad tid med markägaren eller när markägaren finner det lämpligt (ett mindre område på fastigheten Äsphult 6:3), två stycken åligger länsstyrelsen att ta ner. Dessa områden utgör utmärkta föryngringsytor där en mer divers skog kan komma upp för att på sikt uppgå i skötselområde naturskogsliknade ädellövskog.

Figur 25 Nyligen nedtagen granplantering

Figur 24 Röjningsbehovet är mycket stort

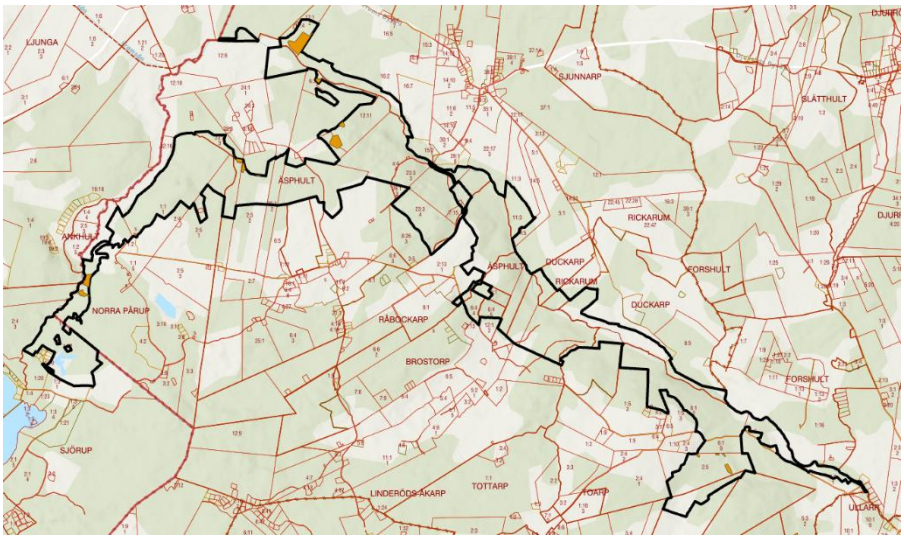
4.4.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog, men med undantag att mängden björk, rönn och salix ska vara hög under restaureringsfasen.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

Bevarandemålet bedöms kunna vara uppnått om cirka 150 år.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Befintliga granproduktionsskogsmarker ska omföras till ädellövskog under en 10-årsperiod. Inom de flesta delområdena är det markägarens ansvar att avverka granen, för vidare info se bilaga 4 till beslutet.
- All avverkad gran får saluföras.
- Om lövträd förekommer inom granplanteringarna ska dessa värnas och i möjligaste mån sparas.
- Bränning i syfte att vitalisera marken efter slutavverkningen får ske.
- Skogsmaskiner får ej skada kulturlämningar, ex röjningsrösen. Markskador i övrigt ska begränsas så långt möjligt. Förekommande bäckar få ej köras sönder.
- Stödplantering av bör ske av främst lönn, ek, fågelbär, avenbok och hassel. Inhägnad behöver ske pga viltbete. Lokalt frö och plantmaterial ska användas.
- Kontinuerlig röjning i det uppväxande trädbeståndet. Ek och andra lövträd ska prioriteras framför björk och bok.
- Fortsatt avverkning av uppkommande granar och lärkar samt eventuella främmande arter.

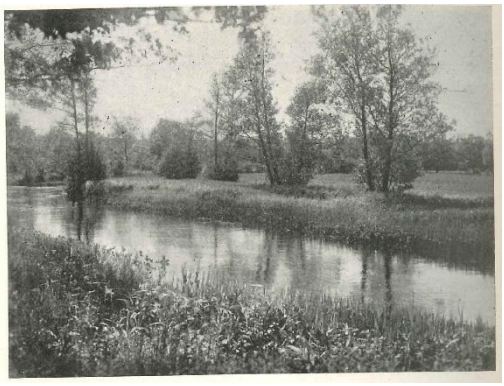

Figur 26 Orangea områden utgör de granbestånd som står kvar juni 2026

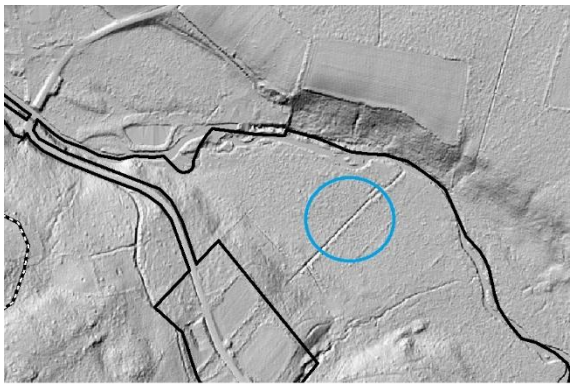
4.5 Skötselområde Lövsumpskog cirka 108,8 hektar, varav restaurering cirka 1,4 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Lövsumpskog främst bestående av klibbal med inslag av ask, björk och hägg i anslutning till Vramsån och längs med de 14 större eller mindre bäckar, med en total längd av minst 6,6 kilometer som mynnar i Vramsån samt ett större sammanhängande naturligt bassängområde vid Olarp, vilket är ett av Skånes största lövsumpskogsområde i Skåne som inte ligger i anslutning till ett vattendrag eller sjö. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är lövsumpskog 9080 och svämlövskog 91E0.
Merparten av klibbalen är i 70 års åldern och har uppkommit på tidigare slåtter- och betesmarker. Markägare till Brostorp 5:2 har berättat hur hon i sin ungdom gick ner för att mjölka kor på dessa ängar. I lövsumpskogen finns blötare partier där skog ej ännu har kunnat etablera sig. Dessa gläntor är gynnsamma för insekter- och fladdermöss i området. I området växer bl.a. gullpudra, smörboll (enstaka vid Olarp), humleblomster, gökblomster, kärrtistel, tvåblad och starr- och ormbunkar av olika arter. Större hackspett häckar med flera par i området. Även mindre hackspett (NT) förekommer i området. Gränserna gentemot skötselområde ädellövskog är tämligen flytande då små grupper med lövsumpskog finns insprängt i ädellövskogen. Mängden död ved är områdesvis mycket hög. Längs med Vramsån finns stora bestånd av ask, som tyvärr har drabbats hårt av askskottssjukan. I samband med utbyggnaden av E22:an flyttades 68 stycken grönvita nattvioler från utbyggnadsområdet till tre lokaler inom naturreservatet (X6205282, Y1378033 och X620566, Y1378073 samt X6205295, Y1378045).

Figur 28 Vramsån år 1938. Förvisso vid Årröd, men det såg likadant ut vid Brostorp enligt tidigare markägare till Brostorp 5:2 idag 5:22

Figur 27 Det största diket i naturreservatet, något nedströms bron till Rickarum, som lagts igen år 2023

4.5.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad lövsumpskog bestående av främst klibbal och ask med inslag av hägg och björk.

- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1–2 kbm/ha och år.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där de framtida lederna går.
- Möjliggöra årlig häckning av kungsfiskare.

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av att mängden död ved behöver öka och boplats för kungsfiskare bör iordningsställas.

Figur 30 Lövsumpskog vid Olarp

Figur 29 Lövsumpskog vid Rickarum

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Nyskapa cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år.
- Röja ner uppväxande granar.
- Bekämpa pestskråp (förvisso införd före år 1800, men den expanderar kraftigt i området). Bete med nöt synes vara ett mycket bra sätt att få bort den.
- Iordningsställa minst tre lämpliga häckningslokaler/bon för kungsfiskare.
- Utreda och eventuellt plugga diken i lövsumpskogen.

Figur 31 Uppväxande granar i lövsumpskog vid Äsphult

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Avverkning av eventuellt inkomna granar, vilken ska lämnas som död ved.
- Inplantering av arter som lever i lövsumpskogar i Södra Sverige får ske.

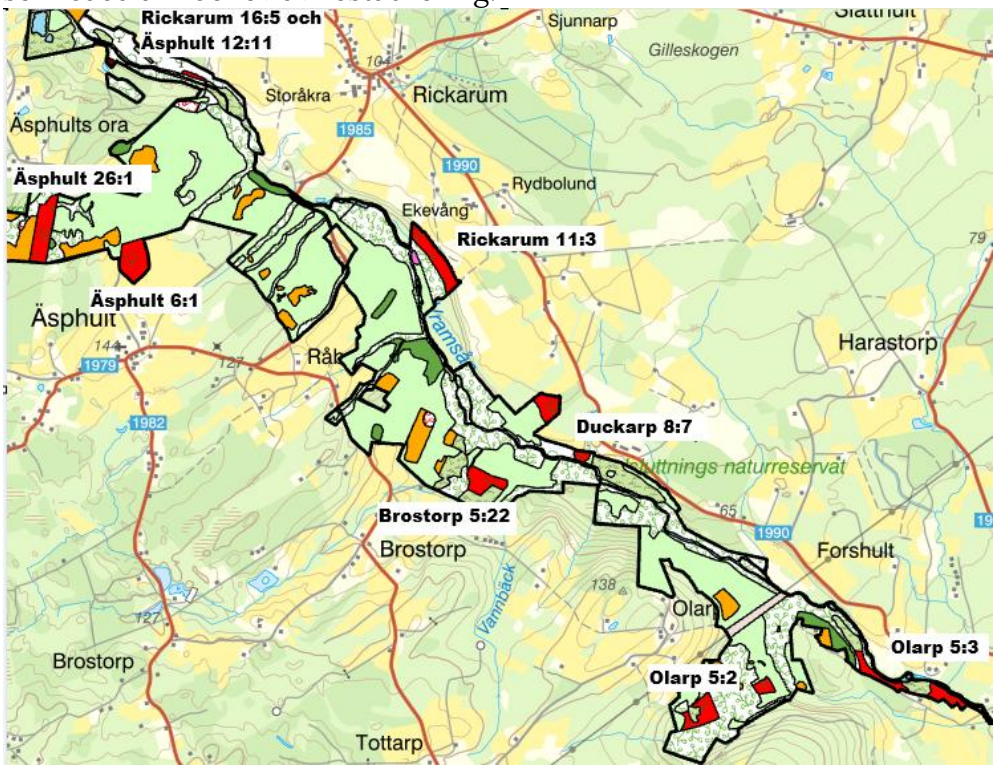
4.6 Skötselområde Lövrik betesmark, cirka 29,8 hektar, varav restaurering cirka 19,8 hektar

4.6.1 Beskrivning:

13 olika områden, varav 11 områden utgör restaureringsmark. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är trädklädd betesmark (9070) och enbuskmarker (5130).
Tidigare under 1600–1900-talet har stora delar av Linderödsåsens nordsluttning utgjorts av mer eller mindre trädklädda utmarkbeten, ännu längre tillbaka var delar åkermark, vilket odlingsrösen vittnar om. Det vore därför angeläget om att denna företeelse med bete skulle kunna fortsätta i någon mån. Ett bete med främst nöt inom lövrika betesmarker skulle gynna de fältskiktsarter som är beroende av lite ljusare förhållanden. I Naturskyddsföreningens årsbok från 1938 finns en detaljerad beskrivning av vad de då kallade lövängar inom området, idag skulle vi kalla samma typ av område för hagmark. Artikeln framhåller hur fina dessa marker var på 1920-talet, med många lundarter, som fortfarande finns kvar idag som hässlebrodd, skogsbingel, blåsippa, svalört, lungört, liljekonvalj, grönvit-nattviol, rödblära och tandrot. Men även arter som brudborst, sankt Pers nycklar, nästrot, smörboll, granspira (NT) och riktiga öppenmarks arter som slåttergubbe, svinrot, gullviva, slåtterfibbla och brudbröd som är borta idag.

På Brostorp 5:22 har bete bedrivits fram till år 1963. Ett cirka 2,2 hektar område synes lämpligt att återuppta betet på. På Äsphult 26:1 har cirka 3,6 hektar produktionsgranskog omförts till lövrik betesmark. På Äsphult 6:1 finns en ut ur skogsområdet utskjutande halvö, omgiven av öppen mark, som tidigare har betats. I detta område som är cirka 3 hektar är andelen äldre ek hög. På Olarp 2:5 finns två områden lämpliga som betesmark och där markägaren önskar ha betesdjur, dels i östra delen (cirka 0,8 hektar) inom en tidigare betesmark och dito igenplanterad med gran, dels i väster (cirka 2,3 hektar) inom ett fuktigare område med spridda alar. På Duckarp 8:7 finns ett välhävdat område i anslutning till ån och ett område som tidigare var åkermark. Inom utvidgningsområdet på Duckarp 8:7 håller markägaren på att restaurera ett tidigare bete. På Rickarum 11:3 finns ett område med vidkroniga ekar med underväxt av hassel och inväxning av bok. På Rickarum 16:5 och Äsphult 12:11 finns en fin välhävdad enefälad med solitära björkar, ekar och tallar. Området

har en fin flora med bland annat slåttergubbe (VU), backsippa (VU), åkervädd, backtimjan och olika fibblor. Antalet björkar bör minska och enbart mindre område är i behov av röjning. På Olarp 5:3 finns två områden med trädklädd betesmark, främst med ek och al, som båda är i behov av restaurering.

Figur 32 Karta som förtydligar var de lövrika betesmarkerna ligger

Figur 33 Bilder på vad som beskrivs som lövängar i Olarp slutet av 1930-talet. Foto Nils Nilsson

4.6.2 Bevarandemål

- Välhävdade betesmarker med gamla solitära träd av främst ek och efterträdare till dessa med inslag av hassel, en, apel, avenbok, fågelbär, lind, slån, hagtorn och rosor.
- Ett i det närmaste sammanhängande gräs och örtvegetation bör förekomma i hela området.
- Täckningsgraden av träd och buskar bör ligga kring 20–70%.
- Träd grövre än 50 cm i brösthöjd får ej fällas. Om det dock skulle visa sig vara nödvändigt att ta ner grova träd (överstigande 40 cm i brösthöjd) så ska stubbe

lämnas i den höjd att risken kopplad till anledningen till fällningen undanröjs, men att kvarvarande stubbe är så hög som möjligt.
- Området ska hållas fritt från gran och antalet bokar ska hållas lågt.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- Stare bör häcka årligen med minst 5 par i området.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

Bevarademålet är ej uppnått, på grund av igenväxningen.

Figur 34 Område med uppnått bevarandemål på Rickarum 16:5

Figur 35 Riklig blomning av slåttergubbe

4.6.3 Restaureringsåtgärder

- Inom Brostorp 5:22 successiv avverkning av framför allt bok som utläggs i omgivande naturreservat. Uppsättning av cirka 700 meter eltrådsstängsel.
- Inom Duckarp 8:7 är ett mindre område, som tidigare utgjordes av åkermark, i behov av återetablering av buskar och träd. Inom utvidgningsområdet behöver fortsatt successiv utglesning av träd ske.
- Inom Olarp 2:5 avverkning av gran och merparten av björk. Avverkat material får saluföras. Uppsättning av cirka 370 meter eltrådsstängsel.
- Inom Olarp 5:3 behöver fortsatt utglesning av trädskiktet.
- Inom Rickarum 11:3 se till att de vidkroniga ekarna får ljus genom försiktig utglesning av träd kring dem. Buskskiktet behöver gallras.
- Inom Rickarum 16:5 och Äsphult 12:11 finns enbart ett mindre område med igenväxning av björk och al som behöver röjas kraftigt.
- Inom Äsphult 6:1 successiv avverkning av framför allt bok som utläggs i omgivande naturreservat. Ställa någon av ekarna som högstubbe, där kronan utläggs i omgivande naturreservat. Uppsättning av cirka 700 meter eltrådsstängsel.
- Inom Äsphult 26:1 har avverkning av gran och gallring av björk och al nyligen skett. Stödplantering bör ske av avenbok, fågelbär och ek, vilket kommer kräva inhägnad. Uppsättning av cirka 1000 meter eltrådsstängsel.
- Uppsättning av minst 3 holkar för kattuggla, inom Äsphult 6:1, Brostorp 5:22 och Olarp 2:5. Uppsättning av minst 5 holkar för stare inom Rickarum 16:5.

Uppsättning av minst en holk för svartvit flugsnappare inom Brostorp 5:22, Duckarp 8:7, Olarp 5:2, 5:3, Rickarum 11:3 och Äsphult 6:1 och 26:1.

Figur 37 Avenbok vid Brostorp 5:22

Figur 36 Det norra området inom Olarp 2:5

Figur 39 Ekmiljö på Rickarum 11:3

Figur 38 Restaurering pågår på Åsphult 26:1

Figur 40 Antalet björkar på Rickarum 16:2 bör minska

4.6.4 Skötselåtgärder

- Bete helst med nöt och/eller hästar samt get. Djur som används för hävd av området och som avmaskats bör ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Fortlöpande röjning av igenväxningsvegetation, som får utköras ur naturreservatet. Vårbränning får ske.
- Kontinuerlig röjning kring spärrgreniga ekar.
- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske under månaderna september- mars så att bevarandemålet kan innehållas. Mindre mängder material får eldas upp på områden som har trivial flora. Stammar överstigande 30 cm i diameter i brösthöjd ska i första hand få ligga kvar i betesmarken, alternativt utläggas i skötselområde ädellövskog. Länsstyrelsen ansvarar för stämpling av träd som ej är att klassa som igenväxningsvegetation. Om grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) är föremål för nedtagning ska de i första hand kronreduceras eller ställas som högstubbe. Åtgärderna ska ske under månaderna september-mars.
- Betesfredning i syfte att gynna inkommande örter och deras framtida blomning och frösättning ska ske, rekommendationen är att betesfredning sker vart tredje år efter att röjgödslingseffekten klingat av. För att påskynda denna process får växter lämpliga för biotopen aktivt inplanteras.
- Underhåll av uppsatta holkar. En holk har en ungefärlig livslängd på fem till 10 år.

4.7 Skötselområde Öppen betesmark, cirka 18,2 hektar

4.7.1 Beskrivning:

Sex öppna betesmarker ingår i naturreservatet. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är silikatgräsmarker (6270) och fuktängar (6410). Olarp 2:5 utgörs av öppen fuktig mark, dominerad av starr och med inslag av bl.a. kabbeleka och smörboll. Brostorp 5:2 som utgörs av tidigare åkermark men som fått ligga i vall troligen de senaste 20 åren. Här finns hela gradienten från torra till friska till fuktiga marker. På den torra marken är mängden fibblor hög, här finns även mindre blåklocka och rölleka. På den friska och fuktiga förekommer mycket smörblommor med inslag av nysört och kärrtistlar. På Rickarum 16:2 finns tre områden med öppen betesmark. Här blommar rikligt med fibblor. Öppen betesmark finns även på Äsphult 23:3 skifte 5. Denna mark hävdas ej och den planerade hydrologiska restaureringen har högre prioritet.

Betesmarkerna har stor betydelse för skogens invånare i form av pollen och nektarkälla. Vidare uppkommer lokala varmare mikroklimat med bryn som gynnar så väl insekter som fladdermöss och fågel.

Figur 41 Öppen tidigare betesmark på Olarp 2:5

Figur 42 Öppen betesmark på Brostorp 5:22

Figur 43 Öppen betesmark på Rickarum 16:2

4.7.2 Bevarandemål

- Området ska i princip hållas fritt från träd och buskar.
- Täckningsgraden av buskar på torr till frisk mark bör ligga mellan 0–5 %/hektar. Buskar bör totalt sett ha en täckningsgrad inom torr till frisk mark på 1–2% av marken. Buskar som ska gynnas är en, hagtorn och slån, nypon och rosor.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- Fortsatt betesdrift med nötkreatur eller häst. Vegetationen ska generellt sett domineras av hävdgynnade arter. De hävdgynnade arterna ska ges möjlighet att blomma och sprida frön.
- En stabil population av smörboll bör finnas inom Olarp 2:5.

Bevarandemålet är ej uppnått, pga total avsaknad av buskar inom Brostorp 5:2.

4.7.3 Restaureringsåtgärder

- Plantera buskar på de torrare delarna av Brostorp 5:2 av lokalt material så att bevarandemålet kan nås.
- Uppsättning av eltrådsstängsel på Olarp 2:5 cirka 750 meter.
- Riktade insatser för att bevara och öka antalet smörbollar på Olarp 2:5. Detta kan vara utplantering av ytterligare 30–40 exemplar samt tillse att den pollinerande flugan finns på plats. Betesfredning av smörbollsbeståndet.

4.7.4 Skötselåtgärder

- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske. Avverkning och uttransport ska ske under månaderna november-februari. Alternativt vid blöta år, 15/8 till den 30/9.
- Helst bete med nöt och/eller hästar. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Djur som används för hävd av området och som avmaskats bör ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Betesfredning i syfte att gynna blomning, fjärilar, humlor och bin bör ske årligen och ambulerande med provisoriska elstaket. De betesfredade områdena bör vara ett område per öppen betesmark och cirka 500 kvadratmeter stort.

4.8 Skötselområde Högörtäng, cirka 1,6 hektar

4.8.1 Beskrivning:

Två mindre områden ett på Norra Pårup 4:1 och ett på Rickarum 11:3. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är högörtäng (6430). I Norra Pårup 4:1 finns ett mindre område som tidigare har odlats och betats men som är stadd i igenväxning med i dagsläget 10–20 tal salix, asp och klibbal. Floran består av bl.a. olika arter starr, flockblommiga växer och hampflockel. Dessa i sin tur utgör en viktig nektar- och pollenkälla för fjärilar och vedlevande skalbaggar, vilka i sin tur bl.a. blir mat åt fladdermöss.
Fyra parallella diken går igenom området i nordöst-sydvästlig riktning, vilka mynnar i diken norr och söder om skötselområdet. Dessa diken söder, väster och norr om skötselområdet utgör gräns för naturreservatet och de avvattnar även utanför naturreservatet liggande mark och får även fortsättningsvis skötas av markägaren. Gällande de inom skötselområdet liggande parallella dikena bör dessa igenläggas för att binda mer vatten i området och minska flödestoppar i å-systemet. Igenväxningen lär gå långsamt, i synnerhet om området kan bli blötare, vilket är mycket gynnsamt för den blommande högörtfloran.
På Rickarum 11:3 finns ett mindre område som uppenbart är så pass blött att igenväxning med träd och buskar ej sker. Området är främst bevuxet med starr. Området är en lämplig växtmiljö för smörboll. Området får påverkas vid hydrologiska restaureringsåtgärder av Vramsån. Båda områdena får betas och slås.

Figur 44 Högörtängen inom Pårup 4:1

Figur 45 Högörtäng på Rickarum 11:3

4.8.2 Bevarandemål:

- Öppen högörtäng bevuxen med bl.a. starr och hampflockel.
- För Norra Pårup 4:1, Salix, främst hanplantor som ger pollen, ska bevaras i norra delen av skötselområdet.
- För Norra Pårup 4:1, Asp ska förekomma i den mån de inte kraftigt missgynnar fältskiktet. (Anledningen härtill är att asp förekommer mycket sällsynt i trakten och behov finns att behålla dessa fröträd).

4.8.3 Restaureringsåtgärder:

- För Norra Pårup 4:1, Utredning om det är möjligt utan påverkan på omgivande odlingsmark igenlägga de parallella dikena i skötselområdet.
- För Norra Pårup 4:1, Avverka främst björk och al vilka utläggs i närliggande skogligt skötselområde.
- För Rickarum 11:3, Vårbränning bör ske för att se om där finns fröreserv från smörboll. Smörboll bör annars insås/inplanteras ifrån naturreservatet Heljestad.

4.8.4 Skötselåtgärder:

- Återkommande avverkning av eventuellt uppväxande träd och buskar ute i högörtängen. Avverkning och uttransport ska ske under månaderna november-februari. Alternativt vid blöta år, 15/8 till den 30/9. Allt avverkat material ska utläggas som död ved i angränsade skötselområde ädellövskog.
- Vårbränning, vid behov, åtminstone vart 10:e år.
- Bete eller höskörd får ske.

4.9 Skötselområde Myrmark, cirka 1,2 hektar

4.9.1 Beskrivning:

Mindre myrområde som uppstått genom kvarstående vatten i en svacka. Torvområdet är bevuxet med tall och glasbjörk. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är skogsbevuxen myr (91D0). Ett mindre område om cirka 0,5 hektar är fortfarande öppet. På år 1947 års flygbild är trädskiktet betydligt glesare. I sydöstra hörnet finns ett avvattnande dike med en längd av cirka 30 meter, som bör läggas igen inom naturreservatsdelen för att motverka ytterligare dränering av området. Delar av området är samfällt för torvtäkt, vilken inte verkar ha bedrivits i någon större omfattning.

Figur 46 Trädbevuxen myrmark

4.9.2 Bevarandemål

- Cirka 0,8 hektar ska vara öppen myrmark och cirka 0,4 hektar ska ha en trädtäckning om cirka 30% och främst bestå av tall och glasbjörk.

4.9.3 Restaureringsåtgärder

- Igenläggning av diket, cirka 30 meter långt.

4.9.4 Skötselåtgärder

- Successiv utglesning av trädskiktet, genom ringbarkning. Detta bör först påbörjas cirka 5 år efter diket har lagts igen, för kontroll hur trädskiktet har påverkats av igenläggningen. Ringbarkade eller fällda träd lämnas kvar som död ved i området.

4.10 Skötselområde Våtmark, cirka 1,7 hektar

4.10.1 Beskrivning:

Troligen anlagd våtmark, benämnd fiskedammar på äldre kartor. De finns utmärkt på karta på den ekonomiska kartan från år 1926–34. Tillrinningen sker främst från angränsade mark och via ett avledande dike från bäcken som går igenom Sjörup 1:6. De östra delarna har vuxit igen med vass sedan 1950-talet. Våtmarken är viktig som reproduktionsmiljö för vanlig padda. I området förekommer bl.a. kanadagås och gräsand.

Figur 47 Våtmarken inom Sjörup 1:6

4.10.2 Bevarandemål

- Öppen vattenyta på cirka 1,7 hektar.

4.10.3 Skötselåtgärder

- Tillse att våtmarken erhåller vatten och kan fortbestå.
- Utplacering av lämpliga bo plattformar för andfåglar får ske.

4.11 Skötselområde Barrblandskog, cirka 1,7 hektar

4.11.1 Beskrivning:

Mindre skogsområde på cirka 0,1 hektar på fastigheten Äsphult 6:3. Nuvarande markägare äger rätt att avgöra när de cirka 15 granarna ska tas ner, denna rätt upphör om fastigheten byter ägare.

4.11.2 Bevarandemål

- När granarna tagits ner överförs området till skötselområde Ädellövskog.

4.12 Skötselområde Kraftledningsgata, cirka 1,8 hektar

4.12.1 Beskrivning

En större kraftledningsgata som delar naturreservatet i en nordvästlig och sydöstlig del. Kraftledningsgatan röjs av Svenska Kraftnät AB, på uppkommande buskar och träd vart 8:e år med mellanliggande röjningsbesiktning. Naturreservatet medför ingen inskränkning på denna nyttjanderätt. Det vore dock önskvärt att hassel sparades i kraftledningsgatan. Det kommer ta väldigt lång tid, om någonsin, att hasseln som är lågväxande, kommer växa i ledningarna. Det framtida röjningsbehovet kommer att minska då hassel skuggar omgivande mark. Hasseln kommer även att utgöra en lämplig spridningskorridor för växter och djur mellan de ädellövskogen i nordväst och sydöst. I anslutning till Vramsån är det också önskvärt att träd och buskar får växa sig högre för att motverka solinstrålning i Vramsån som ger upphov till förhöjda vattentemperaturer och musseldöd som följd. Träden och buskarna avverkas allteftersom de blir för höga.

Figur 48 Det vore fördelaktigt ur många aspekter att låta hassel växa upp i kraftledningsgatan

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

I dagsläget nyttjas delar av området, framför allt vid Äsphult för lokal rekreation och delar av området nyttjas av några orienteringsklubbar för orienteringsverksamhet. Området har genom sin storlek en potential att i vissa delar nyttjas mer för rekreation och naturstudier. Likväl finns det delar av området som absolut inte bör öppnas upp för rekreation, framför allt längs Vramsån, pga den störning som kan ske av djurlivet tex utter, kungsfiskare och annat vilt. Långa sträckor av naturreservatet är inte lättillgängligt från väg pga mellanliggande skogsmark, åker eller betesmark. Merparten av markägarna önskar att området förblir ostört. Länsstyrelsen instämmer i att naturreservatet främst ska vara ett område där besökaren själv får finna sin väg genom naturen. I nuläget föreslås endast en vandringsled på mark ägd av Naturvårdsverket vid Äsphult. På sikt kan ytterligare en mindre vandringsled med utgångspunkt från Naturvårdsverkets fastighet i Olarp komma att och möjligen en vid Norra Pårup efter samråd med markägarna.

5.2 Byggnader

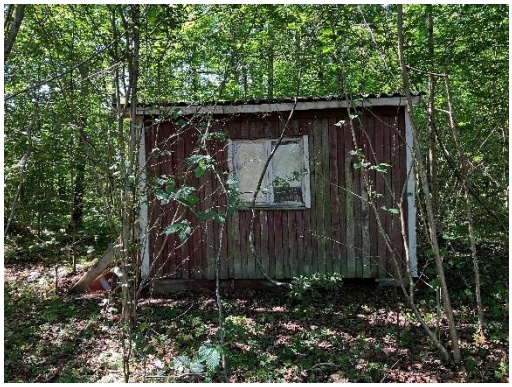
I Området finns ett flertal byggnader i varierande skick som respektive markägare ansvarar för. Flertalet av dessa byggnader bör tas bort.

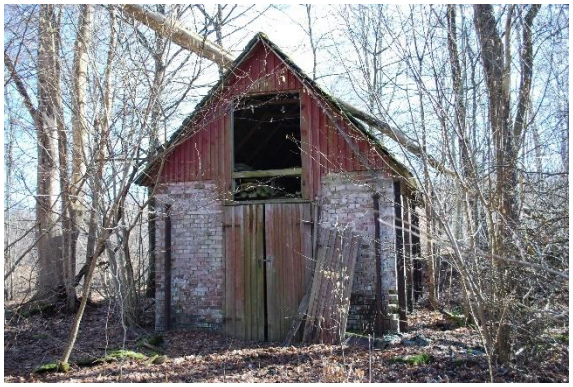
Figur 50 Vindskydd på Fastigheten Norra Pårup 1:1 som står vid X423838, Y6205583 som bör tas bort eller även upplåtas till allmänheten

Figur 49 En, enligt uppgift, fd lekstuga som står på en ö uppströms Duckarps kvarn. Gränsen för naturreservatet går mitt i ån och behöver bestämmas innan det är klarlagt om denna byggnad ligger i naturreservatet.

Figur 51 Byggnader på fastigheten Brostorp 6:6 vid X426969, Y6203829 som bör tas bort. Foto från år 2026

Figur 52 Byggnader på fastigheten Sjörup 1:6 vid X422511, Y6203368, som antingen bör tas bort eller rustas upp. Möjligen nyttjar både kattuggla och fladdermöss denna byggnad, varför fortsatt inflygningsmöjlighet bör behållas om byggnaden rustas upp.

Figur 42 Området vid Olarps kvarn ska framhålla kvarnen medförande att döda askar ska tas ner, igenväxningsvegetation hållas tillbaka och nedfallna träd i åfåran tas bort.

5.3 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5.4 Information

Informationstavlor ska sättas upp vid parkeringsplatserna nedan.

5.5 Parkering

I dagsläget finns möjlighet att antingen parkera antingen vid Äsphult vid X426010 Y6204560 eller vid Olarp X428370 Y6202790. På båda dessa ställen har länsstyrelsen de senaste åren anlagt mindre parkeringsplatser. Vid Råbockarp kan eventuell en bom behöva sättas upp efter parkeringen för att begränsa möjligheterna att köra vidare in i området. Ytterligare en parkeringsplats vid Norra Pårup, sker på markägararens initiativ, vilket det pågår en förhandling om X423690 Y6204740.

5.6 Vandringsleder

Linderödsåsen erbjuder generellt på fina strövmöjligheter. Det finns i dagsläget inga markerade leder i området. Förslag på en vandringsled inom Äsphultsdelen finns på bilaga B Målbild. Vandringsleden är cirka 1900 meter lång, varav cirka 1040 meter går på befintlig samfälld väg. Nyanläggning skulle omfatta cirka 860 meter. Inom delar av naturreservatet finns områden som inte bör användas för rekreation, framför allt längs ån, pga störning av kungsfiskare, eventuellt utter och annat vilt.

5.7 Renhållning och sanitära anordningar

Eftersom besökare till naturreservatet bedöms främst bestå av närboenden synes det inte föreligga något behov av soptunnor eller andra sanitära anordningar. Om naturreservatet skulle bli välbesökt bör detta omprövas.

6 Jakt

Föreskrifterna C5 och C9 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Föreskrift finns mot förbud att utfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade marker och ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fältskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar. För att ytterligare kunna hålla tillbaka allt för höga vildsvinsstammar finns ett undantag till förbudet mot uppförande av jakttorn och utfodring: A7 gäller ej, efter länsstyrelsens skriftliga godkännande utplacering av tillfälliga jakttorn och därtill hörande utfodring med spridare som sprider majs eller spannmål i syfte att motverka omfattande mark- och vegetationsskador från vilt.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av skötselmål

Vart 10:e år:
Översyn av gränsmarkeringen.
Tillse att det inte förekommer invasiva träd- och buskarter inom naturreservatet.
Följa upp bevarandemålen.

En gång per år:
Att skyltarna är hela och rena samt aktuella.
Tillse att av förvaltaren anlagda parkeringsplatser, leder och anordningar uppfyller sitt syfte och är fria från skräp.
Tillse att uppsatta holkar och boplattformar fyller sitt syfte.

8.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skyltar.
Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.
Iordningsställd och underhåll av eventuella anläggningar och leder.

8.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

9 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

10 Prioritering av åtgärder och kostnadsansvar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Genomförande av skötselområdenas mål	Kontinuerligt	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Avverka barrbestånden	Se bilaga 3 uttag av gran	Ädellövskog-restaurering	Markägaren	1	Utfallande virke tillfaller markägaren
Restaurera skogar genom öppna luckor, skapa döende/död ved	Snarast	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs främst motor-manuellt
Stödplantering med ek, fågelbär, avenbok, lönn etc	Vid behov	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	2	Kräver troligen inhägnad
Frihuggning, röjning, gallring och fällning för att uppnå bevarandemålet	Vid behov	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	2	-
Restaurering av lövsumpskog	Snarast	Lövsumpskog restaurering	Förvaltaren	2	-
Borttagande av invasiva och eller främmande arter	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	-

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Betesdrift	Under betessäsong	Lövrik betesmark	Initialt förvaltaren, därefter skötsel av den som uppbär miljöstödet	2	Gällande Äspult 26:1 bör samordning ske med markägarens nedtagning av gran
Plantering av buskar	Vid behov	Öppen betesmark	Förvaltaren	3	Plantor behöver inhägnas
Uppsättning och underhåll av holkar skogsduva/fladdermus och boplattformar för rovfågel	Snarast	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	2	-
Stödinplantering/insådd av för biotopen lämpliga arter	Vid behov	Hela naturreservatet	Förvaltaren	3	Lokal proveniens
Röjning av gran	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Skötsel av Å-nära mark	Löpande	Å-nära mark	Markägaren	2	-
Åtgärdande av vandringshinder och blockrestaurering av Vramsån	Efter utredning och inhämtande av erforderliga tillstånd	Vramsån	Finansiering ej klarlagd	1	-
Igenläggning av avvattnande diken som ej omfattas av dikningsföretag	Efter utredning där utanför naturreservatet liggande mark inte påverkas negativt	Myrmark, Högörtäng	Länsstyrelsen	1	-
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	-
Revidering av skötselplan	Vid behov	-	Länsstyrelsen	1	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Efter anvisningar från Naturvårdsverket	-	Länsstyrelsen	1	-
Tillsyn av naturreservatet	Löpande	-	Länsstyrelsen	1	Kontinuerligt

Anläggningar

Typ av anläggning	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Utmärkning av naturreservatets gränser	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsen	1	Översyn vart 10:e år
Uppsättning av informationsskyltar	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsen	1	4 stycken. Samordning med eventuella befintliga skyltställ
Nystängsling med eltråd		Lövrik betesmark	Förvaltaren/ Markägare	2	Cirka 1800 meter/ Cirka 1000 meter på Äsphult 26:1 som markägaren själv finansierar och sätter upp
Borttagande av byggnader och skrot		-	Markägaren	2	Ingen av byggnaderna var i bruk år 2018
Underhåll och tillsyn av hägnader kring betesdjur, inkl löpande kostnader för elektricitet,	Löpande	Betesmark, lövrik betesmark	Djurhållaren	1	Pga omfattande skador och risk för groddjur
Vattenanordning för betesdjur		-	Markägaren/djurhållaren	1	-
Anläggning av ev parkeringsplats vid Norra Pårup	Efter ev avtal		Förvaltaren	2	Minst 10 stycken
Underhåll av parkeringsplatser	löpande	-	Förvaltaren	1	Fladdermus 10 st Skogsduva 3 st
Underhåll av ev bänkar och bord, eldstad	Löpande	-	Förvaltaren	2	I en för människor undanskymd plats
Underhåll av vägar	Vid behov	-	Väghållaren	-	-

11 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2025

Tabell över rödlistade arter Organismgrupp	**Artnamn**	**Vetenskapligt namn**	**Hotkategori/** **Annan fakta**
Däggdjur	Nymffladdermus	Myotis alcatoe	EN, andra fyndet i Skåne
Däggdjur	Bechsteins fladdermus	Myotis bechsteinii	EN, med yngelkoloni
Däggdjur	Dammfladdermus	Myotis dasycneme	NT
Däggdjur	Sydfladdermus	Eptesicus serotinus	NT
Däggdjur	Nordfladdermus	Eptesicus nilssonii	NT
Däggdjur	Fransfladdermus	Myotis nattereri	NT
Däggdjur	Barbastell	Barbastella barbastellus	NT
Däggdjur	Brunlångöra	Plecotus auritus	NT
Fåglar	Tofsvipa	*Vanellus vanellus*	NT
Fåglar	Kungsfiskare	Alcedo atthis	NT
Fåglar	Mindre hackspett	Dendrocopos minor	NT
Fåglar	Duvhök	Accipiter gentilis	NT
Fåglar	Gulsparv	*Emberiza citrinella*	NT
Fåglar	Entita	Poecile palustris	NT
Kärlväxter	Skogsalm	Ulmus glabra	CR
Kärlväxter	Ask	fraxinus exelsius	EN
Kärlväxter	Vanlig backsippa	Pulsatilla vulgaris	VU
Kärlväxter	Skogssvingel	*Drymochloa sylvatica*	NT
Kärlväxter	Hålnunneört	*Corydalis cava*	NT
Kärlväxter	Vårärt	*Lathyrus vernus*	NT
Kärlväxter	Jungfrulin	*Polygala vulgaris*	NT
Kärlväxter	Backtimjan	*Thymus serpyllum*	NT
Kärlväxter	Gullpudra	*Chrysosplenium alternifolium*	NT
Kärlväxter	Småvänderot	Valeriana dioica	VU
Kärlväxter	Mörk dunört	Epilobium obscurum	NT
Kärlväxter	Jordtistel	Cirsium acaule	NT
Kärlväxter	Sommarfibbla	Leontodon hispidus	NT
Kärlväxter	Rödlånke	Lythrum portula	NT
Kärlväxter	Vårstarr	Carex caryophyllea	NT
Lavar	Ädellav	Megalaria grossa	VU
Lavar	Blek kraterlav	Gyalecta flotowii	VU
Lavar	Brun lundlav	Bacidia polychroa	VU
Lavar	Klosterlav	Biatorium monasteriense	VU
Lavar	Rosa lundlav	*Bacidia rosella*	VU
Lavar	Bokkantlav	*Lecanora glabrata*	NT
Lavar	Dvärgbägarelav	Cladonia parasitica	NT
Lavar	Bokvårtlav	Pyrenula nitida	NT
Lavar	Lunglav	Lobaria pulmonaria	NT
Lavar	Orangepudrad klotterlav	Alyxoria ochrocheila	NT
Svampar	Prakttagging	*Steccherinum robustius*	EN
Svampar	Spränggömming	Cryptosporella hypodermia	VU
Svampar	Koralltaggsvamp	Hericium coralloides	NT
Svampar	Bokspindling	*Cortinarius anserinus*	NT
Svampar	Långgömming	*Bombardia bombarda*	NT

Tabell över rödlistade arter Organismgrupp	**Artnamn**	**Vetenskapligt namn**	**Hotkategori/** **Annan fakta**
Svampar	Bronssopp	Boletus appendiculatus	NT
Svampar	Spränggömming	Cryptosporella hypodermia	VU
Svampar	Jättespindling	*Cortinarius praestans*	NT
Svampar	Tusengömming	Cryptosphaeria eunomia	NT
Svampar	Lundvaxskivling	*Hygrophorus nemoreus*	VU
Svampar	Schalakansvaxskivling	*Hygrocybe punicea*	NT
Svampar	Ekticka	Phellinus robustus	NT
Svampar	Sydlig sotticka	Ischnoderma resinosum	NT
Insekter	Svart askbastborre	Hylesinus crenatus	NT
Blötdjur	Flodpärlmussla	Margaritifera margaritifera	EN
Blötdjur	Tjockskalig målarmussla	Unio crassus	VU
Tidigare rödlistad art	**Artnamn**	**Vetenskapligt namn**	**Tidigare hotkategori**
Däggdjur	Utter	Lutra lutra	NT
Fåglar	Gröngöling	Picus viridis	NT
Fåglar	Skogsduva	Columba oenas	NT
	Spillkråka	Dryocopus martius	NT
Kärlväxter	Strävlosta	Bromopsis benekenii	NT
Kärlväxter	Bokarv	*Stellaria neglecta*	VU
Kärlväxter	Månviol	Lunaria rediviva	NT
Svampar	Dystersopp	Porphyrellus porphyrosporus	NT
Svampar	Oxtungsvamp	*Fistulina hepatica*	NT
Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1 för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:	**art**	**kod**	**förekomstform**
Röd glada	Milvus milvus	(A074)	födosökande, troligen häckande
Kungsfiskare	Alcedo atthis	(A229)	födosökande, möjligen häckande
Spillkråka	*Dryocopus martius*	(A236)	födosökande (främst vintertid)

12 Källor

12.1 Litteratur

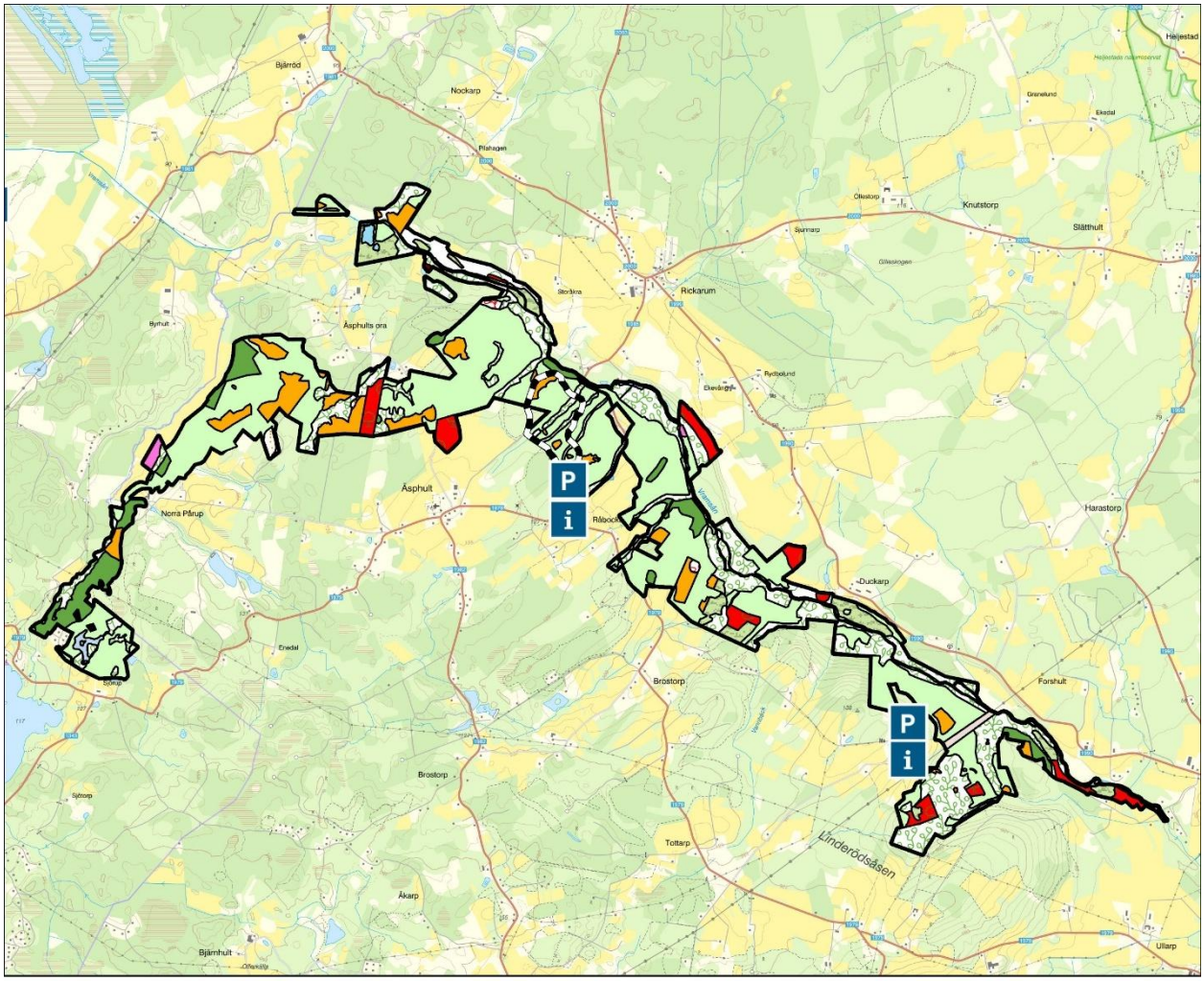
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:14
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacsson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad http://www.artdata.slu.se
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Värdeutlåtanden Forum Fastighetsekonomi AB
- Inventering av lavar och mossor på Linderödsåsen, 2001, Ulf Arup, AREK Biokonsult HB
- Skånes Natur, Skånes naturskyddsförenings årsskrift 1938.

- Områdesvis inventering av fladdermöss 2018, Naturvårdskonsult Gerell på uppdrag av Länsstyrelsen
- Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020, Länsstyrelsen Skåne
- Naturvärdesöversikt - regionalt värdefulla områden för biologisk mångfald, Länsstyrelsen Skåne

12.2 Kartor

- Laga skifte 1824, Äsphults socken nr 1-11 12, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Laga skifte 1835, Äsphults socken Råbockarp nr 1–2, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Generalstabskartan, 1865, Lund J243-5-1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926–34, Linderöd J112-3-66, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Flygbild från 1940, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106–2004/188

Bilaga A Skötselområden och anläggningar

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

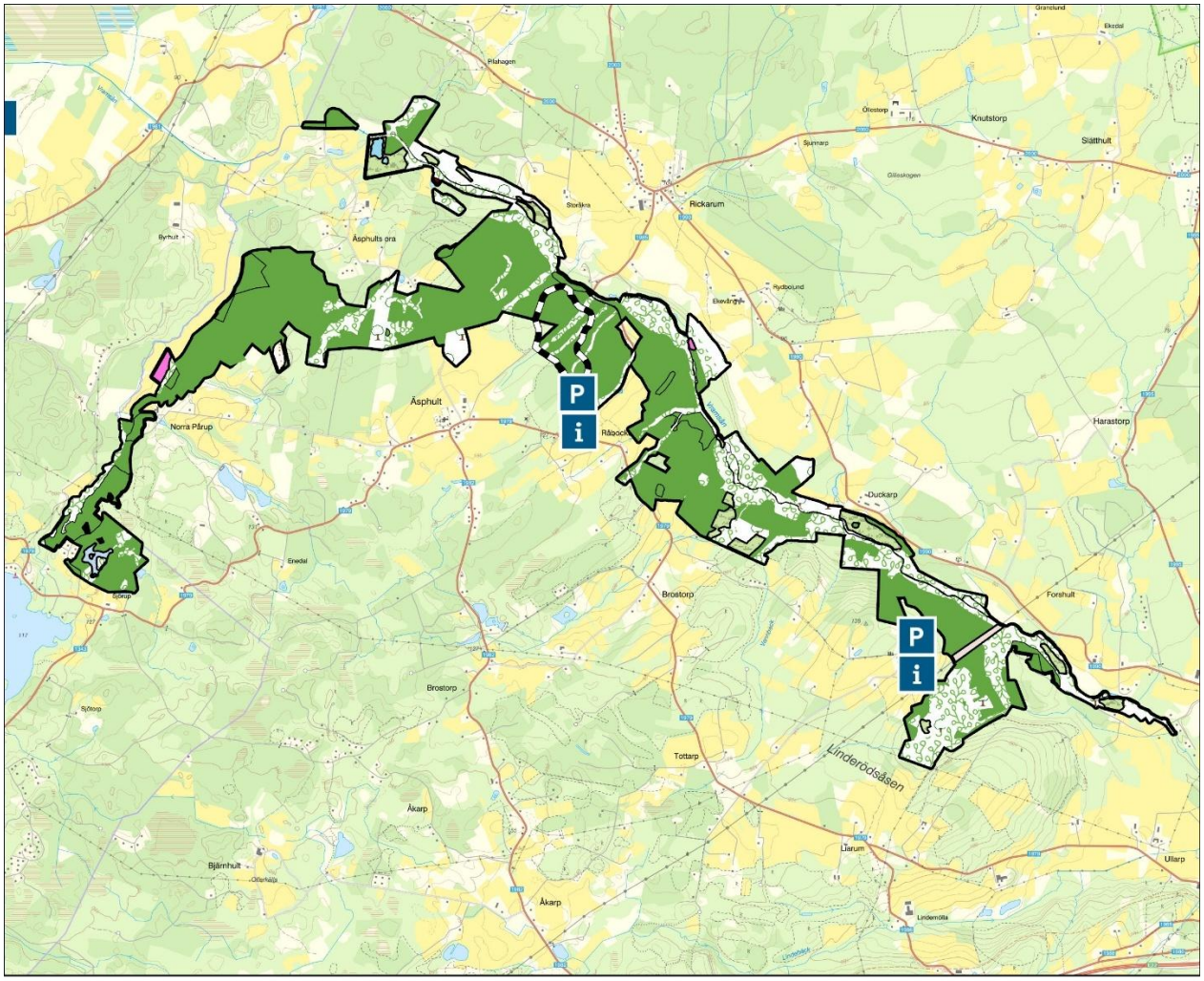
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,5 1 2 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B Målbild

Bilaga B Målbild

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog
- Lövrik betesmark
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

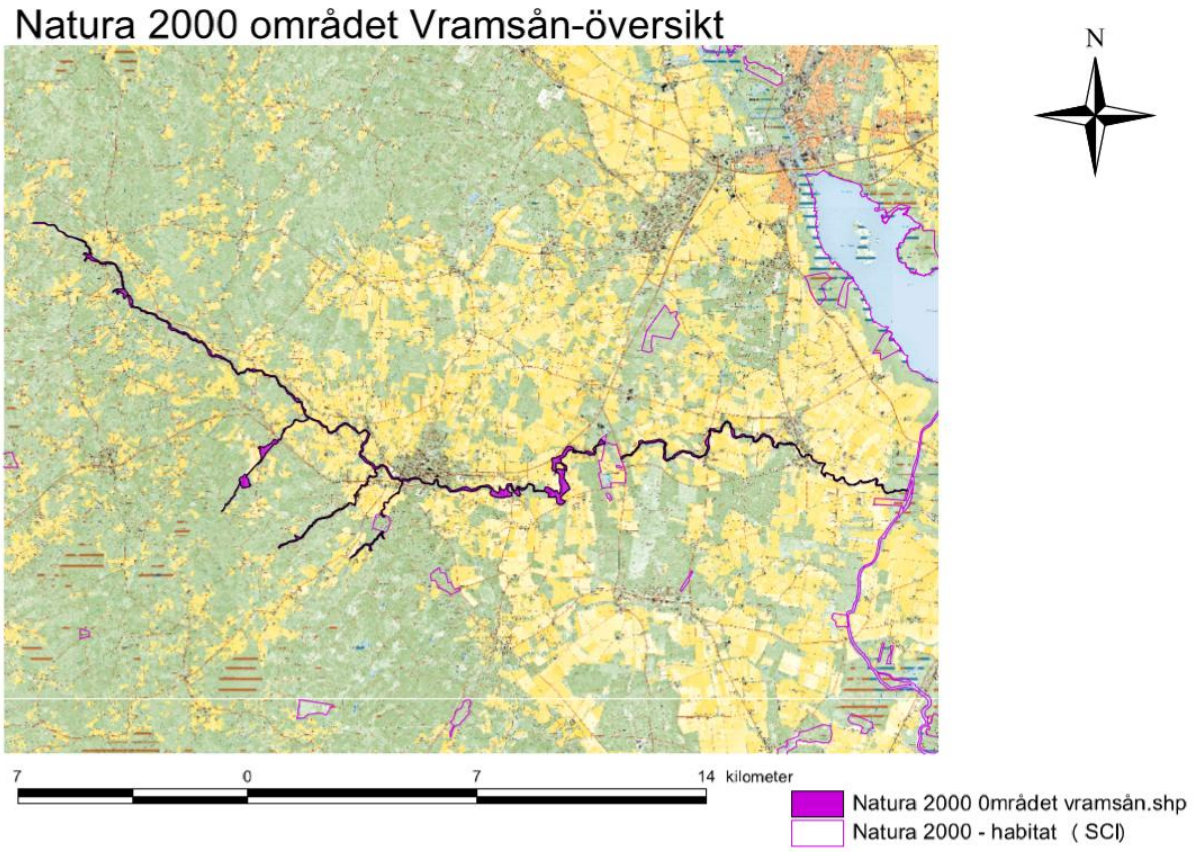
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

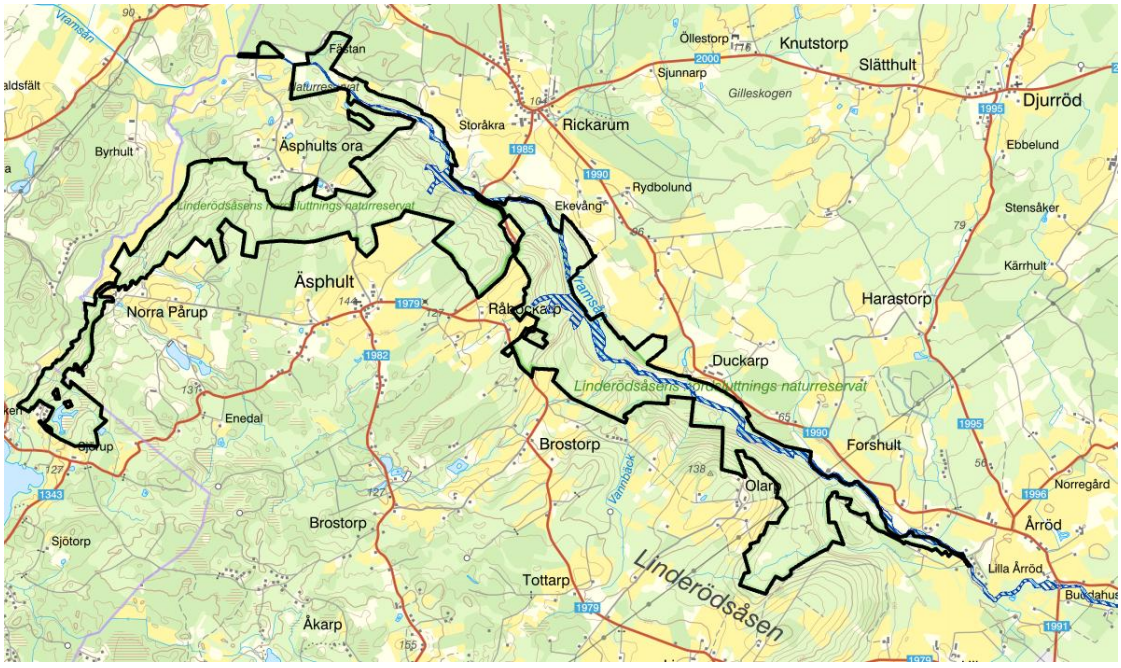
0 0,5 1 2 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

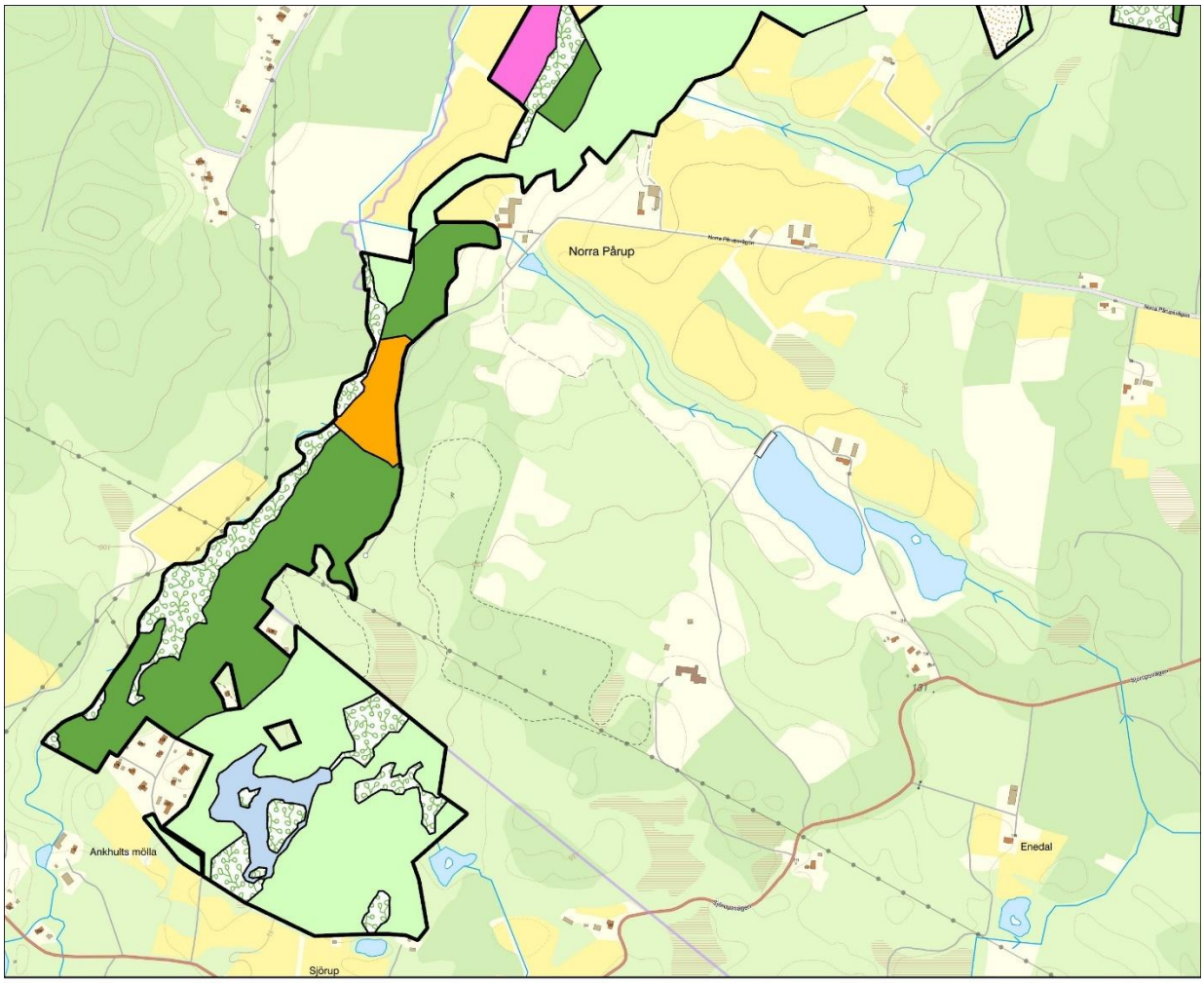
Bilaga C Natura 2000 området Vramsån, översikt

Detaljbild över Natura 2000 området inom naturreservatet

Bilaga D Skötselplan detaljbild Sjörup- Norra Pårupsdelen

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

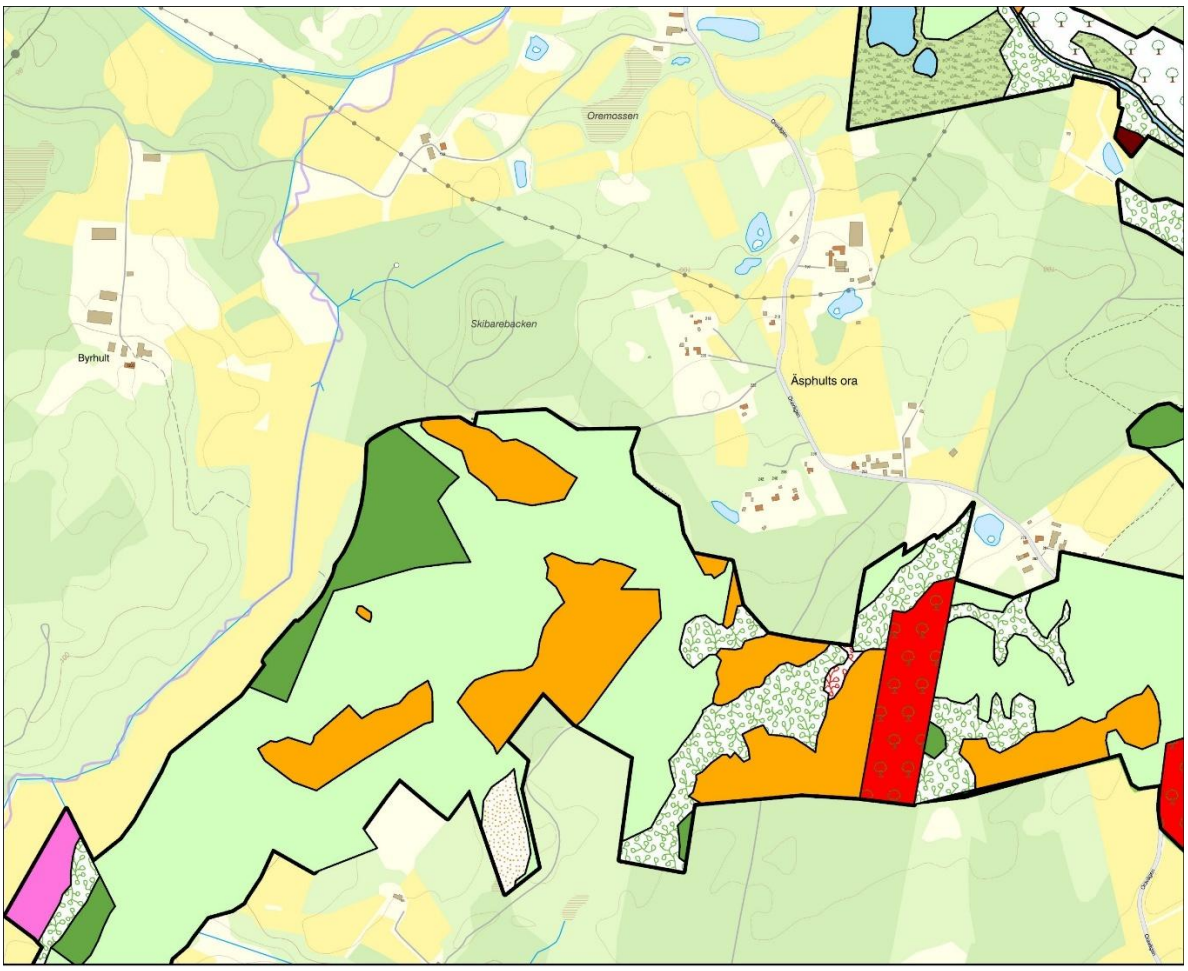
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga E Skötselplan detaljbild Norra Pårup-Äsphultsdelen

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

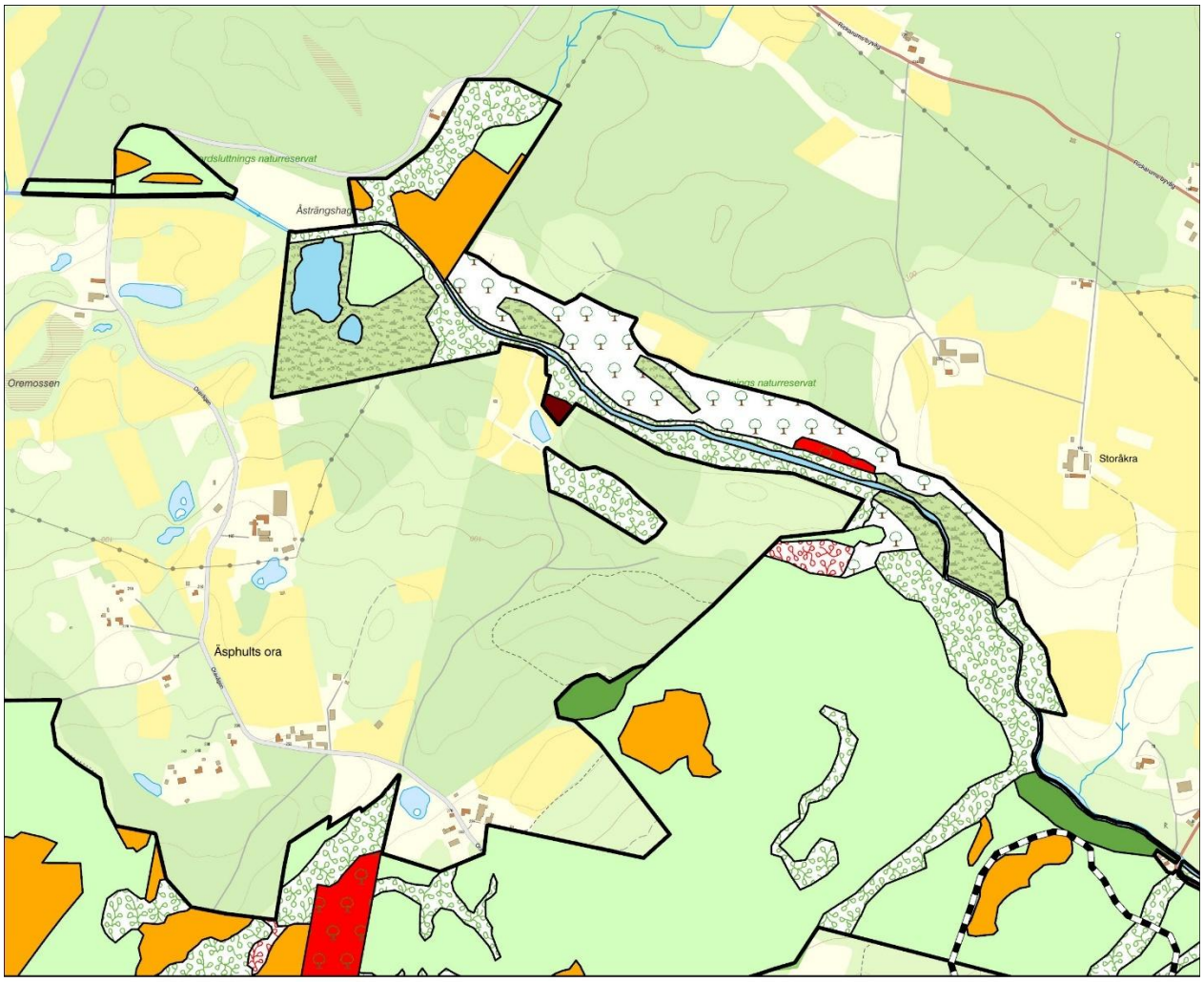
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga F Skötselplan detaljbild Rickarums-Äsphultsdelen

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

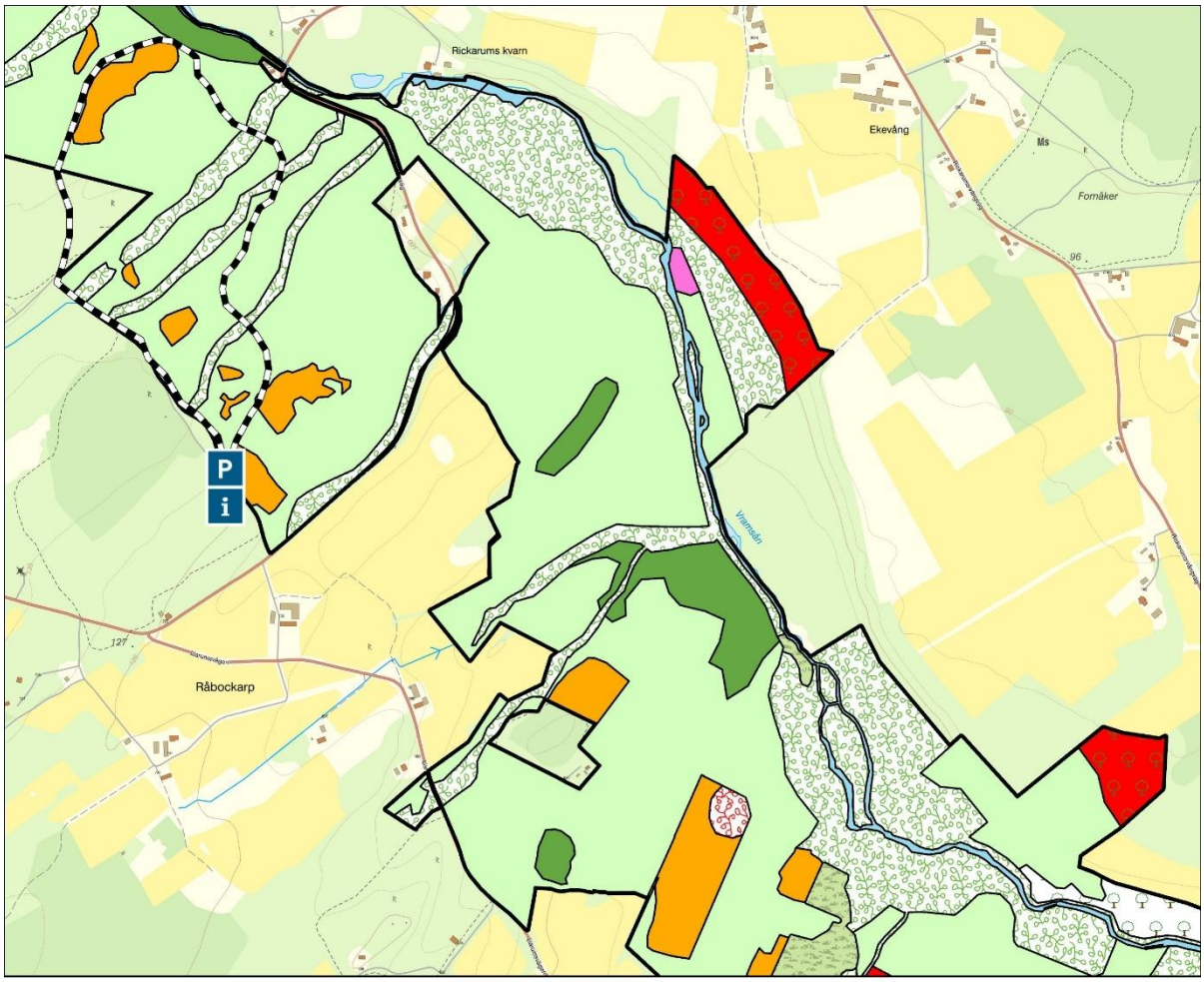
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga G Skötselplan detaljbild Råbockarp-Brostorpsdelen

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

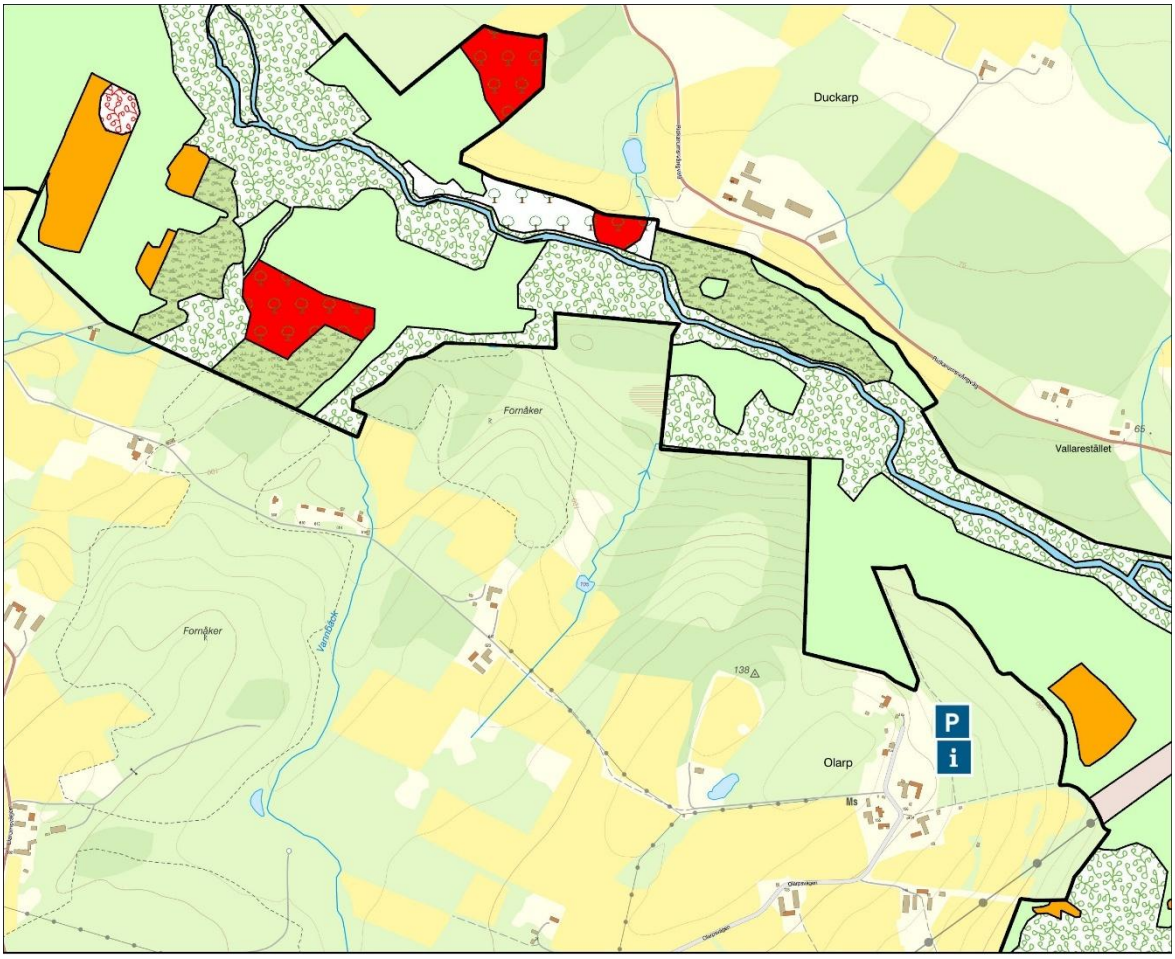
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga H Skötselplan detaljbild Brostorp-Olarpsdelen

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

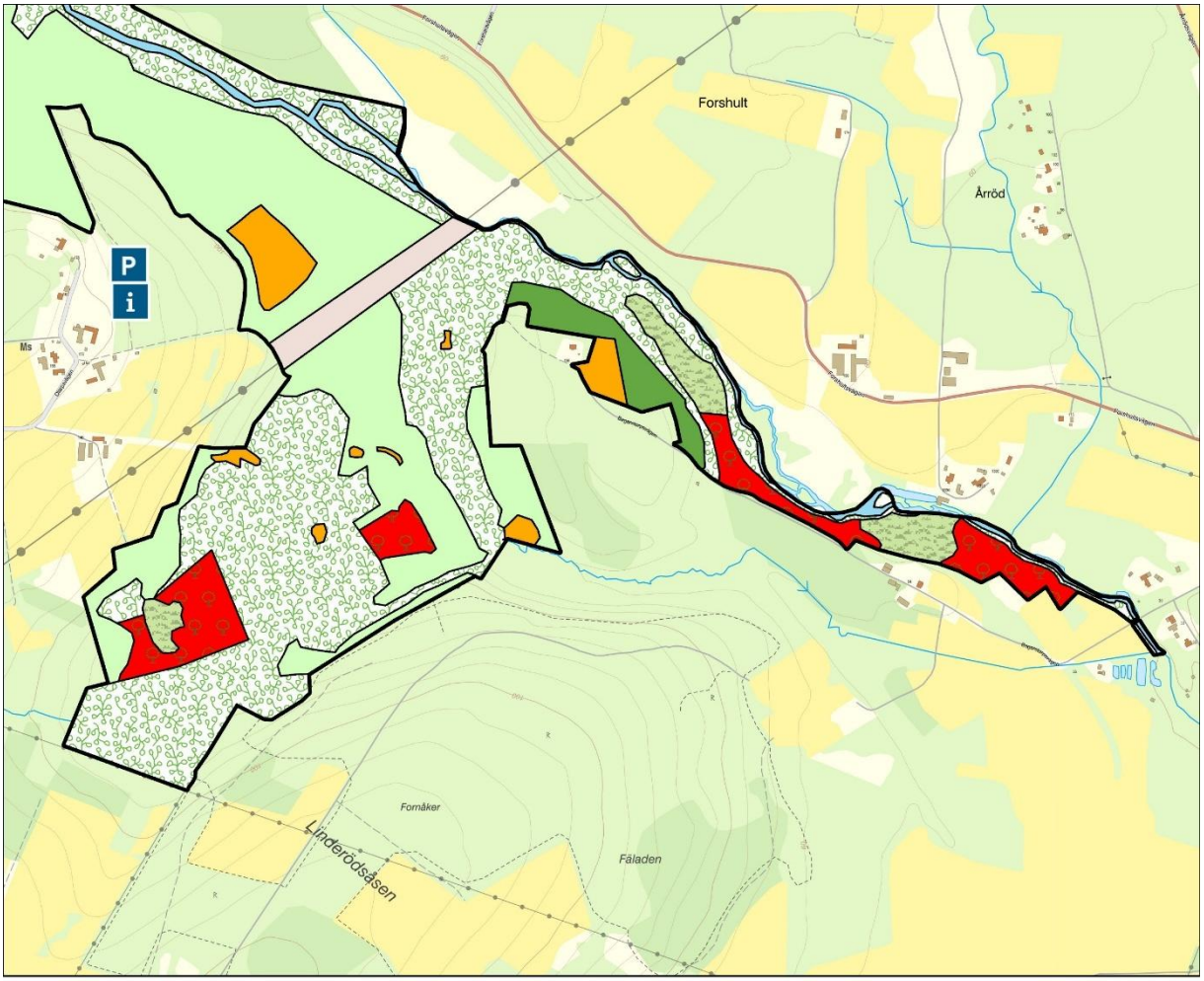
- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga I Skötselplan detaljbild Olarpsdelen

Bilaga A, Skötselområden och anläggningar

N

Naturreservat

Skötselområden

- Vramsån
- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog
- Ädellövskog restaurering
- Barrblandskog
- Lövsumpskog varav restaurering
- Lövrik betesmark varav restaurering
- Öppen betesmark
- Myrmark
- Högörtäng
- Våtmark
- Kraftledningsgata

Anläggningar

- Informationsskylt
- Parkering
- Vandringsled

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10693-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstad kommun är ett vidsträckt ädellövskogsområde utmed Vramsån. Området har stor betydelse för bevarande av arter som lever i ädellöv- och lövsumpskog. Vramsån utgör en av Europas finaste mussellokaler.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne
www.lansstyrelsen.se/skane

Länsstyrelsen Skåne

Datum
2026-09-30

Diarienummer
10693–2026
Dossier
1290–260
1293–225

Konsekvensutredning enligt 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning, av förslag till utvidgning av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun

Bakgrund

Länsstyrelsen avser att besluta om utvidgning av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning i Kristianstads och Hässleholms kommun. Enligt 4 § i ovan angivna förordning ska Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna. Länsstyrelsen har gjort en sådan utredning av ordningsföreskrifterna, vilka har karaktären av normföreskrifter, d v s de riktar sig till allmänheten.

Konsekvensutredning

Syftet med föreskrifterna

Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturen inte uppstår eller så att den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.

Effekter

Påverkan på allmänhetens friluftsliv bedöms vara begränsad. De föreslagna ordningsföreskrifterna innebär inte att möjligheterna att utnyttja området, i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten, påtagligt försvåras.

Kostnader

De föreslagna föreskrifterna som gäller utvidgningsområdet bedöms inte medföra några tillkommande kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägaren eller kommunen. Kostnaden för utmärkning

och vård av natur finansieras av Länsstyrelsen genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt. Skötsel av betesmarker finansieras i huvudsak av den som inhämtar miljöersättning. Kostnadsansvar för hydrologisk restaurering bekostas genom Life-projekt.